

BIBLIOTEKA KRAKÓW

XI 2024 | NR 11 (84)
ISSN 2544-445X

INFORMATOR CZYTELNICZO-KULTURALNY

**Kraina Tysiąca Wysp.
Piracka przygoda**

s. 5

**Dni
Żółtej Cizemki**

s. 6

**Teatr KTO
dzieciom**

s. 15

Na okładce: Kraina Tysiąca Wysp.
Piracka Przygoda

Izabela Ronkiewicz-Brągiel
Redaktor naczelna

Redaktor naczelna: Izabela Ronkiewicz-Brągiel
Z-ca redaktor naczelnej: Paulina Knapik-Lizak

Redakcja: Agnieszka Bisikiewicz, Jan Brodowski,
Paweł Czachor, Artur Czesak, Joanna Gruszka,
Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska,
Anna Jędrzejowska, Małgorzata Kosmała,
Małgorzata Koźma, Radosław Kurzeja,
Greta Lemanaitė, Janusz M. Paluch,
Anna Piechota, Agnieszka Sabak, Ewa Strach,
Anna Szczerbowska, Piotr Wasilewski,
Barbara Zajączkowska

Fotografia we wstępniku: Radosław Kurzeja

Opracowanie redakcyjne, korekta:
Agnieszka Sabak, Anna Piechota

Wydawca:

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3,
31-154 Kraków

Kontakt:

Sekretariat: tel. 12 61 89 100

(czynny w godz. 8:00–15:30)

E-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Projekt graficzny: Anna Sowińska

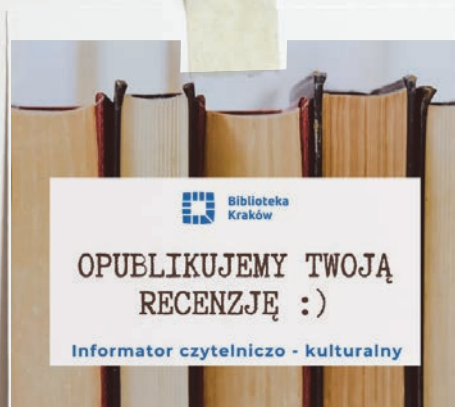
Skład i przygotowanie do druku: Pracownia Słowa

Nakład 2200 egz.

ODWIEDŹ NAS NA:

biblioteka.krakow.pl
krakowczyta.pl

facebook.com/BibliotekaKrakow
instagram.com/biblioteka.krakow

#bibliotekakrakow #biblioteka #recenzja #bookstagram
#czytamksiążki #kochamksiążki #czytambolubie
#literatura #książka #książka #informator #czytam
#bookish #krakowczyta #booklover

Wspomnieniom nie ma końca

Listopad sprzyja powrotom do przeszłości, wspomnieniom o tych, którzy odeszli, ale byli i są nadal bardzo ważni. I my postanowiliśmy przywołać na kartach „Informatora” te postaci, które miały wpływ na życie nie tylko krakowian oraz te miejsca, które są nadal bliskie, ukochane. Czytelnik przypomni sobie zatem Tadeusza Boya-Żeleńskiego, „wiecznego chłopca”, a jednak jakże wytrawnego myśliciela, genialnego tłumacza, wytrwałego społecznika; Ambrożego Grabowskiego, księgarza i antykwariusza, który od bezpowrotnej straty ocalił masę pamiątek narodowych zbieranych z prawdziwym pietyzmem. Będziecie też mieli okazję pospacerować po Krakowie z Andrzejem Nowakowskim i jego oczami spojrzeć na krakowskie pomniki. Nie braknie wycieczek zagranicznych – zapraszamy na Litwę! Zapraszamy w przenośni, rekomendując dwie monografie poświęcone temu krajowi. Ale nasi bibliotekarze na Litwę się udali i odwiedzili litewskie biblioteki, z czego sumiennie zdają tu relację.

Pozostali z wielkim oddaniem czytali poezję i namawiali do jej czytania, dlatego znajdziecie w tym numerze także fotorelację z wydarzeń Nocy Poezji, które zorganizowała Biblioteka Kraków. Trwałym śladem po nich pozostaną dwa tomiki wierszy: *Peron Literacki. Antologia wierszy zbiorowego autorstwa* i *Dom, który zrośnie się zdrowo* Dawida Zalewskiego, laureata Konkursu im. Anny Świrszczyńskiej na Książkowy Debiut Poetycki 2024.

Na osobną uwagę zasługuje gra „Kraina tysiąca Wysp. Piracka przygoda” zorganizowana z Bibliotecą Główną Biblioteki Kraków. Trzeba było zorganizować prawdziwą misję ratunkową, na którą wyruszyło aż 156 śmiałków! Mimo licznych niebezpieczeństw, w tym rekinów czyhających w morskiej toni, a przede wszystkim groźnych piratów na czele z Barbarosą, zakończyła się ona sukcesem.

Przed nami nastrojowe, nostalgiczne, wspomnieniowe wieczory listopadowe. Będzie pięknie!

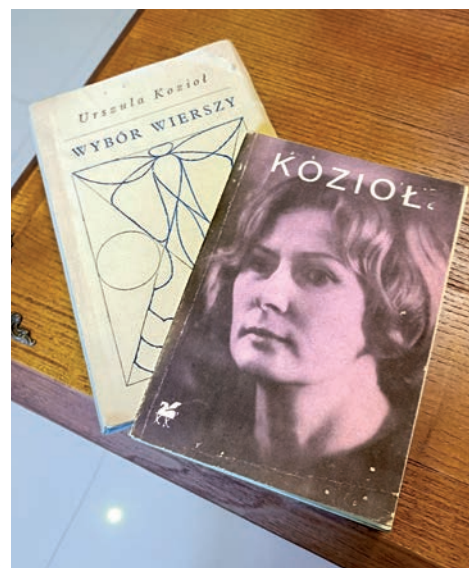
Nagrody, wyróżnienia, niespodzianki – wokół Nagrody Literackiej „Nike”

6 października w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie podczas uroczystej Gali już po raz 27 wręczono Nagrodę Literacką „Nike”. To najważniejsza spośród polskich nagród literackich, stworzona na wzór brytyjskiej Nagrody Bookera. Ta edycja była wyjątkowa również dla Biblioteki Kraków. Chwalimy się pierwszymi wydaniem utworów nagrodzonej Poetki, mistrzyni słowa, która już w 1976 roku pisała: „Jak strony świata stronimy od siebie”, „Zagapiłam się i ziemia struchlała w kamień” i „wargi mnie bołą z niepocałowania”, nieomylnie diagnozując bólączki 1. ćwierci XXI wieku. W Bibliotece Kraków miłośnicy poezji znajdują wszystkie wydane tomiki Urszuli Kozioł. Podobnie jak książki pozostałych finalistów.

Jedną z nominowanych do nagrody była Małgorzata Lebda, członkini jury nagrody

Krakowska Książka Miesiąca przyznawanej przez Bibliotekę Kraków. Miło nam obserwować, że książki-laureatki są doceniane również w innych prestiżowych konkursach, jak Nagroda Literacka „Nike” – w tym roku nominowana była laureatka KKM z października 2023 – książka Cezarego Łazarewicza *Na Szewskiej. Sprawa Stanisława Pyjasa*.

Autorka nominowanej do „Nike” powieści *Łakome* jest także jurorką Konkursu im. Anny Świrszczyńskiej na Książkowy Debiut Poetycki. Redaguje tomiki młodych poetów, nawiązując z nimi wyjątkowe relacje. Niestety z powodów osobistych musiała założyć rezygnację z tych funkcji. Biblioteka Kraków bardzo dziękuje za dotychczasową współpracę. Będzie nam jej bardzo brakować.

Małgorzata Lebda prowadzi spotkanie z Agatą Jabłońską, nagrodzoną Krakowską Książką Miesiąca (kwiecień 2024) za tomik poezji pt. *Księżyc Grzybiarek*. Fot. Radosław Kurzeja

► Nagrodzie Literackiej „Nike” co roku towarzyszy konkurs dla czytelników na krótką recenzję dowolnej książki-finalistki. W tej edycji, ku jej najwyższemu zdumieniu („pisafam w tramwaju”), nagrodzona została dyrektorka Biblioteki Kraków dr Agnieszka Staniszevska-Mól za recenzję książki Cezarego Łazarewicz *Na Szevskiej. Sprawa Stanisława Pyjasa*. Zdumienie – podpowiadamy – jest nieco sfingowane: ta książka otrzymała tytuł Krakowskiej Książki Miesiąca, a Autorka zasiada w jury i drobiazgowo przygotowuje własne opinie o nominowanych. Zachęcając potencjalnych autorów recenzji, publikujemy tekst pt. *Zamiast skały klatka schodowa*.

| Agnieszka Sabak

„Boso, ale w ostrogach” – dyr. A. Staniszevska-Mól wraca z Gali Nagrody Literackiej „Nike”. Trochę marznąć.
Fot. P. Danielewski

Nagrodzona recenzja czytelniczki Zamiast skały klatka schodowa

• Czy da się opowiedzieć historię, którą w zasadzie wszyscy znają, w sposób, który wywinduje nasze napięcie na poziom najwyższego zaintrygowania?

Nagrodzie Literackiej „Nike” i Nike czytelników co roku towarzyszy konkurs na krótką recenzję dowolnej książki finalistki. Nagrodą jest voucher na wycieczkę o wartości 5 tys. zł.

Oto recenzja, która zwyciężyła. Dotyczy książki Cezarego Łazarewicz. Autorką jest **Agnieszka Staniszevska-Mól, dyrektorka Biblioteki Kraków.**

Nie piknik i nie pod wiszącą skałą. Zamiast skały klatka schodowa, zamiast pikniku ciąg zdarzeń trudnych do nawleczenia na tę samą nić. Wątki gmatwiają się w supły, aktorzy wydarzeń mają do opowiedzenia każdy swoją prawdę. Prawd przybywa. I, mimo że gordyjski węzeł Pyjasa okazuje się znów nie do rozwiązania, to jednak czujemy ulgę. Ktoś nam uporządkował tę opowieść. Ktoś nas przekonał: to tyle, więcej nic już nie znajdziemy.

Czy da się opowiedzieć historię, którą w zasadzie wszyscy znają, w sposób, który wywinduje nasze napięcie na poziom najwyższego zaintrygowania? Czy da się zainteresować innych tematem, który był przedmiotem publicznej wiwisekcji n razy? Czy da się postawić pytania, które przewinęły się już na tym świecie na sto sposobów, tak aby znaki zapytania jątrzyły naszą ciekawość aż do trzewi? Czy da się uczyć czytelnika poznawczego dystansu, gdy ten na wejściu ląknie szybkiego zaspokojenia ciekawości? I wreszcie, czy da się jeszcze raz opowiedzieć historię już dawno opowiedzianą i zrobić to tak, jakby nie opowiadał jej jeszcze nigdy nikt?

Wszystko to się da. Trzeba być jednak Cezarym Łazarewiczem i wiedzieć, że tezy niepostawione do końca zawsze noszą więcej wiedzy o ludzkiej naturze niż te stawiane zbyt szybko. I że trzeba odpuścić postawienie kropki nad i, należy wybaczyć faktom, że nie ułożą się nigdy w kompletne puzzle. Za to w pełni kompletny jest tekst Łazarewicz. Kończymy czytać tę opowieść o prawdziwym życiu i prawdziwych ludziach wiedząc, że tajemniczej zapewne po wsze czasy sprawie zabójstwa Pyjasa należy się z naszej strony jedno: pokora wobec niedopowiedzianego... ●

Ktoś nam uporządkował tę opowieść. Ktoś nas przekonał: to tyle, więcej nic już nie znajdziemy

Filie Biblioteki Kraków z tytułem „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi”

Trzy filie Biblioteki Kraków (Filia nr 24, Filia nr 44 Pod Kawką oraz Filia nr 57 Gotyk) zostały wyróżnione w VI edycji plebiscytu „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi”,

który jest realizowany w ramach kampanii „Kraków stawia na Rodzinę” objętej honorowym patronatem Prezydenta Miasta Krakowa.

„Żli piraci porwali moją żonę!”

Tymi słowami Gubernator powitał uczestniczki i uczestników kolejnej gry terenowej, która odbyła się 12 października 2024 r. w Bibliotece Głównej.

Na śmiałków, którzy wyruszyli na misję ratunkową, czekało niemałe wyzwanie – zebranie porzucanych przez Gubernatorową literek, które po złożeniu w całość wskazywały miejsce jej przetrzymywania w Krainie Tysiąca Wysp. Literki można było zdobyć, wykonując różne zadania. Jako że do odważnych świąt należy, goście biblioteki ruszyli na poszukiwania, a pomagała im pogrążona w rozpacz córka Gubernatora. Najpierw musieli się dostać na piracką Wyspę Skarbów, na którą przez wzburzone morze pełne rekinów prowadził trap. Rekiny łakomo zerkały na naszych śmiałków, dlatego gdy jeden z piratów wypadł za burtę, krzycząc głośno „ratunku!”, nasi uczestnicy ruszyli mu na pomoc, rzucając koło ratunkowe. Kolejny pirat, tym razem dobry, to Czarnobrody, który grał z dziećmi w nieco zapomnianą dziś grę „Statki” i tym samym pomagał w zdobyciu literek.

Jednakże nie tylko piraci opanowali bibliotekę, były także piratki! I to trzy! U jednej z nich, w porcie, można było nauczyć się trudnej sztuki wiązania marynarskich węzłów, kolejna dawała możliwość samodzielnego stworzenia fantastycznej pirackiej czapki. Ostatnia piratka czekała na poszukiwaczy w tawernie. Grając z nią w kości, można było zdobyć złotą monetę. Należało również odwiedzić starą portową Cyganekę, która to i owo wiedziała. Pomagając jej w nawigacji po mapie, można było uzyskać nie tylko dobrą wróżbę, ale i kolejną wskazówkę. Pomocna była również gadająca papuga oraz znalezione w dokach listy w butelce.

Po zdobyciu i ułożeniu wszystkich literek, ukazywał się napis SZUKAJ GROTY!, więc wszyscy wyruszyli na jej poszukiwanie,

będąc pewni, że uwolnią Gubernatorową, lecz na drodze stanął im groźny pirat Barbarossa. Na szczęście kochał się w złocie, więc można go było przekupić złotą monetą wygraną w tawernie. Uradowana żona Gubernatora, wolna i szczęśliwa, nagrodziła odważnych poszukiwaczy, a było ich aż 156!

Całość uświetnił duet muzyków grających na żywo utwory szantowe. Dziękujemy uczestnikom za wspaniałą zabawę. Grę zorganizowano w ramach projektu „Literacka skrzynia skarbów” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

| Teresa Tlatlik
| Ludmiła Guzowska
| Jolanta Wierchowska-Kozaczka

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Ciżemkomania

Ach, cóż to był za czas! Od 14 do 29 października w filiach Biblioteki Kraków trwało niezwykle literackie święto – Dni Żółtej Ciżemki. Wydarzenie miało na celu promocję literatury dziecięcej i młodzieżowej nominowanej i uhonorowanej w ośmiu edycjach Nagrody Żółtej Ciżemki.

W ramach Dni Żółtej Ciżemki odbyły się spotkania i warsztaty przybliżające młodym czytelnikom świat literatury. Uczestnicy mieli okazję wziąć udział w ciekawych spotkaniach autorskich z Zofią Stanecką, Marcinem Szczygielskim i Barbarą Kosmowską, spektaklu literacko-muzycznym z Katarzyną Jackowską-Enemu, mogli także odkrywać swoje talenty podczas spotkań i kreatywnych warsztatów z Niką Jaworowską-Duchlińską, Małgorzatą

Dmitruk, Witoldem Vargasem, Maciejem Szymanowiczem, Agnieszką Żelewską i bibliotekarzami. Zaproszeni goście opowiedzieli o swoich sposobach pracy, inspiracjach i zaprosili uczestników do twórczych działań.

Wydarzeniem towarzyszącym była multimedialna wystawa opowiadająca o historii Nagrody Żółtej Ciżemki, prezentowana na kioskach multimedialnych w Filii nr 3, 21, 31, 42, 48 i 49.

Dni Żółtej Ciżemki zrealizowano w ramach projektu „Ciżemkomania” dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

| Anna Szczerbowska

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Wyjazd szkoleniowy do Szawli

W dniach od 17 do 23 września sześćoro bibliotekarzy z Biblioteki Kraków (Joanna Gruszka, Patrycja Książek, Julia Niewiadomska, Joanna Pękała, Piotr Radkiewicz, Ewa Zapiórkowska-Woźniak) uczestniczyło w szkoleniu o nazwie „Wzmocnienie kompetencji bibliotekarzy poprzez zastosowanie strategii grywalizacji w edukacji młodzieży”. Szkolenie odbywało się na Litwie, gdzie udaliśmy się na zaproszenie Biblioteki w Szawlach (Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka). W wyjeździe

brali udział bibliotekarze z kilku europejskich krajów, w tym z Finlandii, Estonii, Litwy, Portugalii i Grecji. Poznaliśmy zasady funkcjonowania i różnorodność oferty bibliotek z wymienionych państw. Głównym celem wyjazdu było zdobycie i poszerzenie wiedzy z zakresu wprowadzania grywalizacji do zajęć bibliotecznych – głównie dla dzieci i młodzieży. Zapoznaliśmy się z nowymi aplikacjami i narzędziami przydatnymi w pracy bibliotekarza. Przy okazji mieliśmy możliwość odbycia szkolenia

w całości przeprowadzonego w języku angielskim i pracowania w międzynarodowym zespole nad projektami. Zaczerpnęliśmy nowej wiedzy i pełni pomysłów oraz inspiracji wróciliśmy, żeby podzielić się z koleżankami i kolegami z bibliotecznych filii zdobytymi doświadczeniami. Będziemy teraz wdrażać je do bibliotecznego życia.

| Joanna Gruszka

Biblioteka Kraków poezją stoi

Tegoroczną Noc Poezji Biblioteka Kraków rozpoczęła z przystępem, w piątek 11 października zorganizowano jubileusz wybitnego poety – Józefa Barana, który w bieżącym roku świętuje 50. rocznicę wydania pierwszego tomiku wierszy *Nasze najszersze rozmowy* (Wydawnictwo Literackie, 1974). Podczas benefisu wiersze poety przeczytali sam autor oraz aktorka Anna Dymna. Oprawę muzyczną zapewnili: Elżbieta Borkowska-Dubrowska i Justyna Odon wraz z muzykiem Walentynem Dubrowskim – fortepian, a także Mirosław Kalisiewicz – autor muzyki do wierszy poety – wraz z muzykami Waldemarem Dążem i Pawłem Markiewiczem. Jakub Kwaśny, wnuk poety, zagrał własną kompozycję do jednego z wierszy dziadka. Rozmowę poprowadziła dyrektor Biblioteki Kraków – Agnieszka Staniszevska-Mól. Wierszowaną laudację na cześć jubilata wygłosił prof. Roman Mazurkiewicz. Zwieńczeniem pełnego wieczoru było uroczyste pokrojenie tortu, przygotowanego specjalnie na tę okazję. Projekt zrealizowano przy udziale finansowym Miasta Kraków.

W sobotę 12 października Biblioteka Kraków zaprosiła na dwie promocje tomików wierszy. Jako pierwsza zaprezentowana została publikacja *Peron literacki. Antologia*

wierszy wydana w ramach projektu dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Tomik przygotowany został z okazji piątej rocznicy istnienia warsztatów twórczych „Peron literacki”. W książce znalazły się wiersze ponad trzydziestu debiutujących poetów, którzy aktywnie uczestniczą w warsztatach organizowanych przez Bibliotekę Kraków. Podczas spotkania prowadzący warsztaty Jadwiga Malina oraz Michał Piętniewicz podsumowali dotychczasowe osiągnięcia „peronowiczów”. Aktorskiej prezentacji wybranych wierszy, które znalazły się w tomiku, dokonał aktor Teatru Groteska w Krakowie – Paweł Kuźma. Zaproszeni na spotkanie autorzy opublikowanych wierszy po raz pierwszy ujrzeli wydany tomik, otrzymali także egzemplarze autorskie.

Finałowym wydarzeniem Nocy Poezji było spotkanie z Dawidem Zalewskim, tegorocznym laureatem Konkursu im. Anny Świrszczyńskiej na Książkowy Debiut Poetycki. Zwycięski tomik wierszy *Na dwa głosy*, po zredagowaniu przez Małgorzatę Lebdę – poetkę i pisarkę, jurorkę konkursu, nominowaną do Nagrody Literackiej Nike 2024 – nosi tytuł *Dom, który zrosnie się zdrowo*. Słowo wstępne napisał Bronisław Maj, który również poprowadził spotkanie

z autorem. Wszystkie wydarzenia związane z Nocą Poezji zorganizowane zostały w pięknych wnętrzach Sali Fontany w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy ul. Szczyńskiej 1.

| Anna Jędrzejowska

Wieczór poetycki Dawida Zalewskiego, laureata Konkursu im. Anny Świrszczyńskiej na książkowy debiut poetycki, prowadzenie: Bronisław Maj

Jubileusz 50-lecia pracy twórczej poety Józefa Barana

Promocja tomiku *Peron literacki. Antologia wierszy*, na zdjęciu od lewej: Paweł Kuźma, Michał Piętniewicz, Jadwiga Malina

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekt zrealizowano przy udziale finansowym Miasta Kraków

 Kraków

 Biblioteka Kraków

KRAKOWSKIE **noce**

 KRAKÓW
MIASTO LITERATURY
UNESCO

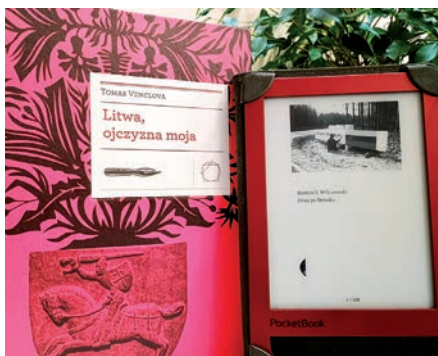

Żeby życie było bogate

Wspomnienia pisane przez Iwaszkiewicza to esencja polskości końca XIX i początków XX wieku. To skolonizowane Kresy odchodzące w niepamięć, sielskie pejzaże, nietuzinkowi ludzie i atmosfera, która budzi melancholijny smutek. Widać, jak dużo z prywatnego życia przeniknęło do świata literackiego autora, jak barwne i bogate miał życie, ile spotkał ważnych dla siebie osób. Zadziwia reporterska pamięć pisarza, mnogość szczegółów i informacji. Z drugiej strony to historia bardzo osobista, bezpośrednia. Dzieli się na trzy etapy: opowieść o świecie dziecka, młodości i dorosłego mężczyzny. Granice oddzielające te okresy często są bardzo brutalne, jak śmierć ojca, matki czy bestialskie kataklizmy. Iwaszkiewicz opisuje również odrodzoną Polskę, jej problemy, charakterystyczne i obecne do dzisiaj cechy, a także inne miejsca, jak Paryż, gdzie niełatwo było się dostać na szczyt literackiego świata, ale sama atmosfera zachwycała. Tam się żyło wspaniale, z łatwością tworzyło, współegzystowało ze zbiorowością, każdy czuł się u siebie, czego nie można było powiedzieć o kraju, gdzie narodowa niedojrzałość uniemożliwiała podobne zjawisko. Kiedy opisuje rok 1920, wręcz odczuwa się lęk towarzyszący zbliżającej się pod Warszawę armii bolszewików. Iwaszkiewicz pisał o niedawnej przeszłości, szybko stającej się Historią. Był świadom ograniczeń pamięci, subiektywizmu, mimo to dał czytelnikowi do ręki wspaniałą książkę, przepętnoną intensywnością istnienia.

| Paweł Czachor

Litwy dwie, a jednak jedna

Rzadko zdarza się tak, żeby prawie jednocześnie ukazały się aż dwie książki dotyczące podobnego tematu. Tym razem mam przed sobą dwa świeżutkie spojrzenia na bliską i daleką, a sąsiednią Litwę. Książki podobne tematyką, a równocześnie bardzo różne.

Pierwszą z nich można uznać za wydawnictwo fundamentalne. Poeta, publicysta, dysydent, Litwin podjął się opisać historię kraju od najwcześniejszego początku (pierwszy rozdział – *Pierwsze czterdzieści tysięcy lat*) aż do podpisania aktu niepodległości Litwy 11 marca 1990 roku. Jest to specjalnie dla odbiorcy polskiego wykonane tłumaczenie litewskiego wydania, które było napisane, jak twierdzi we wstępie autor, dla Litwinów chcących uzupełnić wiedzę o swoim kraju. Tomas Venclova, nie będąc historykiem, wykorzystuje swoje bardzo osobliwe i wnikliwie spojrzenie, a jednocześnie wyjątkowy talent literacki i prowadzi czytelnika przez historię kraju.

Druga z omawianych książek należy do autora znacznie młodszego pokolenia, dziennikarza, publicysty, politologa, Polaka. Dominik Wilczewski celowo unika akcentów polskich, natomiast odkrywa przed czytelnikiem Litwę współczesną, litewską. Z rozmów autora z litewskimi politykami, dziennikarzami, zwykłymi ludźmi wyłania się obraz oryginalny i nieoczywisty (książkonosze, śpiewająca rewolucja), a często zupełnie nieznanymi, chociaż dla Litwinów taki zwyczajny.

Niezastąpiona lektura dla wszystkich, którzy pragną (do)wiedzieć się o bliskiej-dalekiej Litwie, spowitej szarfą mitów, legend i rzeczywistości.

| Greta Lemanaitė

Strażniczka pamięci

Życie. Zmagamy się z nim, odczuwamy jego trud, cieszymy się, że możemy być częścią czyjegoś, rozpaczamy, kiedy dociera do swojego kresu. Nierzadko zapominamy o tym, co w nim najważniejsze, ale jest wiele sposobów na to, żeby przywrócić właściwe proporcje. Jednym z nich jest literatura, choćby w postaci *Życia Violette* Valérie Perrin – dająca nadzieję na lepszą przyszłość opowieść o stracie, wierze w nowy początek i niezłomności ducha w najtrudniejszych momentach życia.

O życiu trudno napisać coś oryginalnego, ale francuskiej pisarce się udało. Przede wszystkim dzięki bohaterce, a dokładniej jej nietypowej profesji oraz cechom charakteru, dzięki którym nie tylko potrafiła stawić czoła przeciwnościom losu, ale także powrócić do życia po osobistej tragedii. Nietypowe otoczenie – cmentarz, którego pilnuje tytułowa Violette i ludzie wokół pozwalają jej odnaleźć się w nowej rzeczywistości, symbolicznie odrodzić się i dostrzec urodę życia tam, gdzie nikt specjalnie by jej nie szukał.

Proza Perrin jest polifoniczna, a sama historia zbudowana z doświadczeń, emocji i przeżyć. To proza mądra, napisana z charakterystyczną francuską lekkością i finezją, ale wciąż podejmująca fundamentalne dla człowieka tematy.

| Tomasz Radochoński

JAROSŁAW IWASZKIEWICZ
KSIAŻKA MOICH WSPOMNIENI
Wydawnictwo Marginesy | Warszawa 2022

TOMAS VENCLOVA
LITWA, OJCZYZNA MOJA
MCK | Kraków 2024
DOMINIK WILCZEWSKI
LITWA PO LITEWSKU
Wydawnictwo Czarne | Wołowiec 2024

VALÉRIE PERRIN
ŻYCIE VIOLETTE
tł. Wojciech Gilewski
Wydawnictwo Albatros | Warszawa 2022

Książki są jak klucze do drzwi – otwierają dzieci na rozmowę. Gdy przekręcimy już taki klucz, pozwólmy dziecku we własnym tempie uchylać drzwi do świata emocji, relacji społecznych, doświadczenia, odkrywania oraz zrozumienia siebie i świata. Niech samo urządza tę przestrzeń rozmowy, a my i książka wspierajmy je w tym. CZYTAJcie I ROZMAWIAJcie!

| Redakcja

Książka do wspierania

Jedna z najpiękniejszych książek podejmująca temat przemijania, straty i tego, co pozostaje z nami w pamięci, kiedy mierzymy się ze stratą kogoś bliskiego. Subtelna narracja i piękne ilustracje tworzą wyjątkową formę wsparcia dziecka w rozmowie o śmierci. Szczurek wspomina czas spędzony ze swoją przyjaciółką Wiewiórką. Nadaje mu osobiste znaczenie, a gdy przychodzi odpowiedni moment, jest gotowy, by spokojnie sobie przypomnieć wspólnie spędzone chwile. To również książka dla dorosłych. Przypomina, że to gromadzone doświadczenia nadają moc naszym wspomnieniom, precyzyjnie strzeżonych w pamięci. Poruszający jest również wątek odkładania ważnych rzeczy na później i nieuchronnych konsekwencjach takiego zachowania. Bo przecież wspomnienia mają największą moc, kiedy są wspólne. I w trudnych chwilach tęsknoty, mimo żalu i smutku, wyciągamy je i przyklejamy jak plasterki. Pożegnanie kogoś bliskiego to trudne doświadczenie. Ta książka to nie tylko plasterki, ale i recepta na to, jak można sobie z nim poradzić. Autorka i ilustrator uczą nas tego i zapraszają do rozmowy z niezwykłą wrażliwością i uważnością.

| Roksana Kociotek-Kaszyńska

EWA ZAWISZA-WILK
PLASTERKI NA TĘSKNOTĘ

il. Paweł Wąsowicz
Wydawnictwo Studio Koloru | Łódź 2021

RECENZJE

Historia pewnego języka

Aby język stał się powszechnym, nie wystarczy nazwać go takim

Czy słyszeliście już o języku Esperanto? Zapytacie czy taki język w ogóle istnieje? Już spieszę z odpowiedzią – oczywiście, że tak. Jest to tak zwany język pomocniczy, co prawda nie jest uznawany za oficjalny język ONZ, ale szacunkowo posługuje się nim od około kilkuset tysięcy do dwóch milionów ludzi, nazywani są esperantystami. Pomyślowcą nowej formy komunikacji był Ludwik Zamenhof. Książka, którą pragnę dzisiaj polecić: *Nie krokodyluj! O drodze Ludwika Zamenhofs do esperanto* Agnieszki Frączek, to historia powstania tego języka. Rozpoczyna się w głowie małego chłopca, mieszkańca XIX-wiecznego Białegostoku, gdzie żyli obok siebie ludzie wywodzący się z wielu kultur. Mieszkali tu Polacy, Żydzi, Rosjanie, Niemcy, Białorusini, a nawet Tatarzy mający problemy z komunikacją. Ludwik zaprzagnął stworzyć język uniwersalny, dzięki któremu wszyscy mogliby się łatwo porozumieć. Jeśli chcecie się dowiedzieć, w jaki sposób powstała „nowa łacina” i jaki związek z jej powstaniem miała wieża Babel oraz dlaczego za wjazd do Warszawy „ptacono” kamieniami, koniecznie przeczytajcie tę książkę. Znajdziecie tu także objaśnienia niektórych pojęć językowych, tj.: anagramy, szyfrowanie, zapożyczenia, internacjonalizmy, idiomaty i inne. Nadmienię, że ilustracje do tekstu stworzyła jak zwykle fantastycznie Joanna Rusinek. Nепre legu ęin! (koniecznie przeczytaj).

| Anna Jędrzejowska

AGNIESZKA FRĄCZEK
NIE KROKODYLUJ! O DRODZE LUDWIKA ZAMENHOFA DO ESPERANTO

il. Joanna Rusinek
Wydawnictwo Literatura | Łódź 2024

Różdżki w górę!

Dla wielu osób zerknięcie za kuliszy powstania bestsellerowych produkcji okazuje się niebywałym zaskoczeniem. Jest jak uniesienie kurtyny, ukazujące aktorów w zupełnie innym świetle, tym bardziej ludzkim i pozbawionym charakteryzacji.

Tom Felton, odtwórca roli Draco Malfoya z serii filmów o Harrym Potterze, ujawnia w swojej autobiografii nie tylko ciekawostki z planów filmowych, ale również okrucy wspomnień z codzienności. Wykorzystuje swój bezpośredni charakter, aby z humorem opisywać nie tylko blaski sławy, ale również jej cienie.

Czytelnik staje się świadkiem wielu incydentów z życia Feltona, które stopniowo ukazują, jak zmienia się ono pod wpływem światła reflektorów oraz rosnącej popularności filmów, w których przyszło mu grać. Bardzo osobistego charakteru zwierzeń nadają zawarte w książce przemyślenia, notatki oraz zdjęcia – te z planu oraz prywatne, niepokazywane wcześniej przez odtwórcę roli Dracona. Na uwagę zasługuje również fakt, że Tom nie wybiela swojej osoby, bezpośrednio dotykając w snutej przez siebie historii tematów trudnych, dotyczących uzależnień oraz późniejszej terapii odwykowej.

Jest to pozycja idealna zarówno dla fanów Pottera, jak i dla każdego zaintrygowanego podejściem psychologicznym do rozwoju dziecka dorastającego pod wpływem presji płynącej z wielu obowiązków i wyrzeczeń. Nie każde dziecko ma bowiem okazję być jedną z twarzy światowego fenomenu, jakim jest uniwersum wykreowane przez J.K. Rowling.

| Julia Niewiadomska

TOM FELTON
PO DRUGIEJ STRONIE RÓŻDŻKI

tł. Robert Waliś
Wydawnictwo Albatros | Warszawa 2023

Książę, błazen, wielki mąż

Czy można napisać o Boyu jeszcze coś nowego? Z pewnością nie! Ale można o nim napisać z zupełnie nowej perspektywy – naszych czasów, tak innych, tak niezwykłych. I to się Monice Śliwińskiej mistrzowsko udało. Przedstawiła bardzo drobiazgowo biografię Tadeusza Żeleńskiego, człowieka urodzonego w 1874 roku (sic!), którego poglądy i działalność na polu literackim, artystycznym, dziennikarskim, społecznym są rodem z wieku XXI!

Ta swoista polifoniczność, wielotorowość zainteresowań, ich rewolucyjność, a przy tym pewność siebie, wewnętrzna siła, empatia, dobroć... Boy: lekarz, mistrz przekładu literatury francuskiej (Biblioteka Boya), obrońca praw kobiet (dziś kroczyłby w czarnych marszach w pierwszym szeregu), nieznający litości krytyk teatralny (dziś niewątpliwie doceniłby spektakle nowatorskie, głębokie, mądre), bezpardonowo sztychący z mieszczańskiej obłudą, zawsze stający po stronie tych gorszych, bo... INNYCH (lęk przed „innym” wytykają nam dziś w Europie). Walczył o prawo do aborcji i prawa mniejszości seksualnych, jest autorem hasła „piekło kobiet” – bo kobiety znał jak mało kto i był wyjątkowo wrażliwy na ich cierpienie. Książka zaczyna się zeznaniem służącej, Zofii Pacześniak, o okolicznościach śmierci Boya. Zginął na Wzgórzach Wuleckich, w egzekucji profesorów Uniwersytetu Lwowskiego przeprowadzonej przez Gestapo. Będzie o niej później świadczyć Karolina Lanckorońska. To była niepotrzebna, przypadkowa śmierć. Ale życie Boya NIE było przypadkowe. Koniecznie sięgnijcie po tę biografię. Zapraszamy 14 listopada o godz. 18.00 do Filii nr 21 na spotkanie z autorką.

| Agnieszka Sabak

MONIKA ŚLIWIŃSKA
**KSIĄŻĘ. BIOGRAFIA
TADEUSZ BOYA-ŻELEŃSKIEGO**
Wydawnictwo Literackie | Kraków 2024

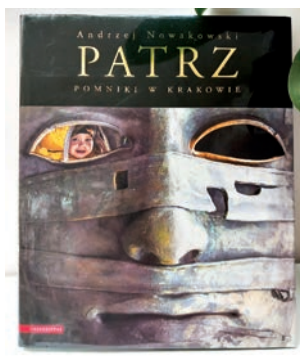

Krakowskie anegdoty nieco inaczej

Jeśli szukacie książki, która w atrakcyjny, przystępny oraz anegdotyczny sposób odzwierciedli historię i kulturę Krakowa, to książka Marty Spingardi *Kraków dla młodych podróżników* będzie idealnym wyborem. W tej niewielkich rozmiarów książce mieszczą się najważniejsze krakowskie ciekawostki, fakty historyczne oraz opisy niezwykłych miejsc i zabytków dawnej stolicy Polski. Autorka z lekkim przymrużeniem oka kreśli barwne historie, które wiodą czytelnika w wiele tajemniczych zakątków Krakowa. W trakcie lektury młodzi czytelnicy dowiedzą się między innymi, w jaki sposób uratowano miasto trąbką, co można było kupić w dawnych Sukiennicach, w jaki sposób Jan Matejko podbił Paryż, czy też zanurzą się w falującym świecie Stanisława Wyspiańskiego. Wartą uwagi historią jest również opowieść pisarki o tym, jak dawniej wyglądało leczenie i jak działały ówczesne krakowskie apteki. Na kartach książki przeniesiemy się w okolice królewskiego miasta, czyli do kopalni soli w Wieliczce, która dla królów z Krakowa była prawdziwym skarbem. Marta Spingardi przedstawia również barwne sylwetki znanych Krakowian: pierwsze kobiety na świecie, które ukończyły studia, słynnych krakowskich malarzy czy też znaną właścicielkę imperium kosmetycznego pochodzącą z krakowskiego Kazimierza. Dużym walorem książki są ciekawe ilustracje Marianny Oklejak, którymi ubarwione są opowieści. Lekturę polecam zarówno młodszemu, jak i nieco starszemu czytelnikom, tym którzy doskonale znają Kraków, oraz tym, którzy dopiero chcą go poznać.

| Małgorzata Koźma

MARTA SPINGARDI
KRAKÓW DLA MŁODYCH PODRÓŻNIKÓW
il. Marianna Oklejak
ExpressMap Polska Sp. z o.o. |
Warszawa cop. 2012

Pomników patrzenie

Kolejny album fotografii Andrzeja Nowakowskiego podobnie jak dobrze znane *Gołębnik*, *Rynek w Krakowie*, *Planty krakowskie* i inne tematyką nie wykracza poza tematy krakowskie. Autor kieruje uwagę w stronę pomników krakowskich. Patrząc przez obiektyw aparatu, subtelnie i z czułością opowiada historię miasta, ludzi oraz kamiennych posągów i rzeźb.

Niewiele z nich w ogóle zauważamy, nie zastanawiamy się, ani nie zatrzymujemy przy nich, nie czytamy podpisów. Mijamy je w biegu, rzadko spacerem. Jesteśmy zbyt przejęci swoimi troskami, myślami lub rozmową (z rzadka z kimś obok). A one są tu, przy nas. I patrzą na nas. Każdy na swój sposób. Każdy inaczej. Obserwują spokojnie, z zadumą, ze zdziwieniem, z troską, a niektóre całkiem obojętnie. Może nawet czasem współczują nam lub podśmiechują się skrycie. Album jest podzielony na kilka części. Każda z nich została opatrzona opisem – wprowadzeniem do tematyki kolejnego rozdziału: zarys historyczny pomników Krakowa, pamięć placu Bohaterów Getta, pomniki niechciane. Otwierają one inną perspektywę widzenia i patrzenia pomników. Na szczególną uwagę zasługuje ujmujący opis pomnika przyrody – buka czerwono-listnego na Plantach, którego autor pieszczotliwie nazwał Baba. Dodatkowym atutem albumu jest rozdział ze starymi fotografiami i pocztówkami, dzięki którym możemy zaglądnąć do miasta, którego już nie ma, a także obserwując proces burzenia pomników, zastanowić się nad kruchością postanowień i idei. Całe szczęście, że większość pomników przetrwała, pojawia się dużo nowych. Utrwalone na wspaniałych fotografiach patrzą na nas i otaczający świat.

| Greta Lemanaitė

ANDRZEJ NOWAKOWSKI
PATRZ. POMNIKI W KRAKOWIE
Wydawnictwo Universitas | Kraków 2023

Wspomnienie o Jerzym Piątkowskim

Fot. z archiwum rodzinnego

Urodził się 8 kwietnia 1943 roku w Nowym Brzesku. Uczęszczał do technikum budowy silników samolotowych we Wrocławiu, później kontynuował naukę w szkole średniej w Krakowie w VIII Liceum Ogólnokształcącym. Następnie studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jerzy Piątkowski zaliczany jest do współtwórców Nowej Fali. Z Julianem Kornhauserem, Adamem Zagajewskim, Stanisławem Stabro i Witem Jaworskim tworzyli grupę poetycką „Teraz”. Należy też wspomnieć, iż Piątkowski był współzałożycielem Klubu Studentckiego „Pod Jaszczurami” w Krakowie. Współpracował także z „Piwnicą pod Baranami”. Debiutował w 1968 roku na łamach „Studenta” wierszem pt. *Wyzwolenie*, za który otrzymał I nagrodę w turnieju „Wielkiej Sowy” organizowanym w klubie studentów UJ „Nowy Żaczek”. Pierwszy samodzielny tomik *Jak ryba na ostatnią wieczną* opublikował w wieku 33 lat. Przez kolejne lata ukazało się wiele publikacji poetyckich, m.in.: *Gwiazda wędrowna* (Wydawnictwo Literackie, 1978), *Lęk czuwania* (Czytelnik, 1985), *Serce węża* (Oficyna Cracovia, 1995), *Wróżby niepojętego świata* (Baran i Suszyński, 1997), *32 utwory* (Śródmiejski Ośrodek Kultury, 1998), *Rendez-vous z Mona Lisą* (Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza, 2007), *Symposium z głosem Boga* (Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza, 2008),

Magia miłości. Maria Luiza B. (Firma Wydawniczo Handlowo-Usługowa BBZ, 2012). Należał do Związku Literatów i Stowarzyszenia Pisarzy. Pracował w Krakowskim Ośrodku Telewizyjnym, w Wydziale Kultury dzielnicy Kraków-Śródmieście. Był zastępcą dyrektora ds. programowych w uniwersyteckim klubie studentckim „Rotunda”, przez dziesięć lat był również sekretarzem Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Społecznego. Od 1998 roku pracował w Śródmiejskiej Bibliotece Publicznej w Krakowie.

Poezja Jerzego Piątkowskiego promuje miłość do ludzi i świata, ale też prowokuje do pogłębienia wiedzy. Tadeusz Skoczek stwierdził: „Ileż w tej poezji jest piękna i mądrości, ileż wątków ludzkiego doświadczenia. Ileż jest dobrotliwego żartu i humoru stosowanego tak umiejętnie, że przedstawione postaci, z ich przywarami i ukrywanymi nieraz skłonnościami, są systematyczne i przyjazne. Widać także dbałość o szczegóły. Piątkowski pisze obrazami, można powiedzieć: maluje słowem...”.

Od 2008 roku Jerzy Piątkowski mieszkał w Niepołomicach, gdzie można było go spotkać podczas łowienia ryb. Zmarł 4 czerwca 2018 roku. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

| Ludmiła Guzowska

Gwiazda dobrej nadziei

*Prowadzony jak niedźwiedź na powrozie
czasu w którym dzwoni niezmierzona
dalekość
wyrwam się i pokazuję łapy z pazurami
Gnam ulicami i ryczę
Czuję gorący oddech
prześladowców
Zaplątany w sieci
okaleczony
wzięty na szorstki sznur
prowadzony przez gwarne ulice płace
wsluchuję się w spadające jak szyszki
ostrzeżenia
„nie karmić, nie karmić zwierząt”
i w brzęk pieniędzy
wsypywanych
opiekunowi do woreczka*

Jesienna piosenka

*Gdzieś nad stawem wieczór wrześniowy
liczy ptaki i wiąże je w klucze.
Skąd ci przyszło tak nagle do głowy,
że cię miła nigdy nie rzucę.*

*Spójrz na stole księżyc jest szmaragd
najpiękniejszy w kropli wieczoru.
Za gałązkę gwiazd chwycić się staram,
dla twych oczu chcę trochę koloru.*

*Z mokrym pyszczkiem przeleciał
nietoperz,
zjadł dwie muszki napił się rosy.
I jak w lotni wiatr napiął skrzydełka,
bo też w ciszy zostawił łan wrzosu.*

*Imię piórkiem porzeźbią dwa pawie,
będziesz szeptać, że jestem ci bliski.
Spytasz jesień, w jakiej jest sprawie,
no i wkrótce będzie po wszystkim.*

*Gdzieś nad stawem wieczór wrześniowy
liczy ptaki i wiąże je w klucze.
Skąd ci przyszło tak nagle do głowy,
że cię miła nigdy nie rzucę.*

*Wszystkie znaki tak mówią na niebie,
srebro planet cichutko podzwania.
Przyszło liczyć już tylko na siebie.
Jakże trudne ostatnie dwa zdania.*

*Jakże trudne ostatnie
dwa zdania...*

Lęk obezwładnienia

Czy powinienem bać się
prób doświadczalnych
obezwładnienia moich
nerwów i
myśli
skoro śmierć jedzie po mnie tak
hataśliwie
Od dawna słyszę
jak dudnią jej wiadra
i kociotki
po wybojach

Czy powinienem bać się
i mieć oczy czerwone
z przerażenia
jagody ukwiataów
skoro są to zaledwie
forpocztę
powolnego uśmiercania

które
nie wiadomo czemu
na granicy wyboru
zatrzymują się
jak rozpędzone konie
nad przepaścią

Mówią że jestem spóźniony

Mówią – rówieśnicy odeszli
wiatr ambitnie poniósł spadochrony
nasion
Mówią – zapomnieć o długości lotu
światło za nimi zgasło
tam gdzie horyzont

Wiem że jestem osobny
„złoty szton uderzony
ręką krupiera losu”

Powiadają – czas uciążliwy

Pokolenie to wspólna tyżka
polityka w słonecznych serpentynach dnia
wspólne plany
uwikłania w bezimiennej szarudze
i niestrudzona miłość pod balustradą gwiazd
Życie bije mocno
cudzymi skrzydłami
niecierpliwie poprawia
szataśy mrówek i okulary
bębny kretowisk i marzenia

Mówią – spóźniony
i krew wylewem grozi
w rozległej delcie mózgu
Mówią tyle rzeczy

Oddycha w nas
mroczna i prywatna lira

Mroczna i prywatna

Władcy umysłów

Władcy umysłów potrzebują teatru
absurd jest ich największą siłą
Beckett Beckett

Łapę lwa wygrzebuje
mocny podmuch wiatru
przypomina czas faraona
wylewy Nilu
cielsko krokodyla
i zjawiasz się na ustach kapitanów Ozyrysie

Wszędzie oczy i uszy królewskie
mury Bastylii
mroźne ściany Syberii
oflagi
stadiony zamienione na cmentarze

Uśmiechnięty Goebbels wśród dzieci
Doniosły moment
do powtórzenia w Korei Rosji Rumunii

Wznoszona wielkość
(młode orzechy)
Aleksander Wielki
Neron Cezar Napoleon
Czeng

Zabroniona mowa
zakazane piosenki
Zabrana ziemia

Rzeka krwi
Pozbawiona brodu
szumiąca gniewnie

Bibliomani i antykwaryusz

Swoje *Wspomnienia* Ambrożego Grabowski zaadresował: „dla tych, co będą po mnie”. Jego maleńka księgarenka przy Grodzkiej, niemal w Rynku, znana była z białych kruków, bo ten rasowy „antykwarz”, jak wtedy mówiono, wszystkie druki uważał za cenne świadectwo swoich czasów. A że jego życie upływało pod zaborami, za szczególnie ważne uznał ocalenie każdej narodowej pamiątki. Zbierał, ale i zapisywał – w jego *Wspomnieniach* czytelnik znajdzie zatem i wątki biograficzne, i opis poszczególnych lat, np. *Rok 1831*, czy wypadków historycznych: *Wiadomości o rewolucji 1841 r.* lub wydarzeń kulturalnych: *Otwarcie nowego teatru*. Jak to jest czytać, wiedząc, że zapiski poczynił człowiek żyjący w tamtych czasach, „na gorąco”, wnikliwy obserwator życia, codzienności, drobiazgów (ponoć zbierał nawet papierki od cukierków, więc gdyby kto chciał zobaczyć, jak te wyglądały w 1. połowie XIX wieku, wystarczy udać się do Archiwum Narodowego w Krakowie). Jego prawnuk – tak, tak – Karol Estreicher jr w swoim niezwykłym *Dzienniku wypadków* napisze o swoich „Estreicherowskich nawykach” – „zbieram (...) co ciekawsze dokumenty i co ważniejsze papiery. Niewątpliwie nauczyłem się tego od (...) pradziada Grabowskiego”. A ów pradziad po prostu kochał Kraków i ocalał od zapomnienia niezliczone pamiątki dotyczące miasta. W testamencie napisał: „Niezasłużonych pochwał nie pragnę i z krainy zagrobowej żądam tylko ścisłego wymierzenia mi słuszności”. *Chapeau bas*, Mistrzu!

| Agnieszka Sabak

WSPOMNIENIA AMBRÓŻEGO GRABOWSKIEGO Z ILLUSTRACJAMI, T. I i II (REPRINT)

Krajowa Agencja Wydawnicza |
Kraków 1987

Krakowskie kalendarium literackie

11 IX
1924

W Chrzanowie urodził się **Jan Piwoński** (zm. 13.07.1998) – pisarz marynista, publicysta, popularyzator spraw morskich i historii kolejnictwa. Uzyskał doktorat z geografii ekonomicznej na UJ. Publikował na łamach czasopism: „Morze”, „Przegląd Morski” i „Okręty Wojenne”. Wśród książek jego autorstwa znajdują się m.in.: *Flota spod biało-czerwonej*, *Nowoczesny statek handlowy*, *Parowozy kolei polskich*, *Korsarze dwóch wojen* i *Niezwykłe okręty*. Był również autorem książki *Mury, które broniły Krakowa*, poświęconej historii krakowskiego budownictwa fortecznego.

14 IX
1814

W Potomi urodziła się **Karolina Wojnarowska** (zm. 12.05.1858 w Kościelcu pod Krakowem) – pisarka. Mieszkała w Krakowie, gdzie brała czynny udział w życiu kulturalnym miasta. Swoje pierwsze teksty publikowała w „Dzienniku Literackim” i „Nowinach Lwowskich”. Wydała kilka książek, które miały głównie charakter dydaktyczno-wychowawczy i skupiały się wokół kwestii wychowania dzieci i wykształcenia kobiet. Swoje publikacje podpisywała pseudonimami: Karol Nowowiejski, ks. L. Nowara, Młoda Polka.

14 IX
1974

W Krakowie zmarł **Stefan Kamiński** (ur. 1907 w Obrytkach) – księgarz, antykwariusz, wydawca i bibliofil. Praktykę księgarską rozpoczął w Sejnach, po czym przeprowadził się do Krakowa i podjął pracę w Księgarni Jagiellońskiej oraz Księgarni Towarzystwa Szkół Ludowych. Po kilku latach przejął na własność Księgarnię „Nauka i Sztuka” (przy ul. Podwale 6), w której prowadził także działalność wydawniczą. Był ponadto właścicielem księgarni przy ul. Floriańskiej 13, wypożyczalni książek przy ul. Pierackiego 1 oraz księgarni i wypożyczalni przy ul. Krakowskiej 18. Od 1950 r. prowadził działalność antykwaryczną w lokalu przy ul. św. Jana 3, którym kierował już do końca życia. Po jego śmierci antykwariat przejęła bratanica Krystyna Kamińska-Samek, która prowadziła go przez 45 lat. Antykwariat ten funkcjonuje do dzisiaj, jego obecnym właścicielem jest Grzegorz Małachowski.

16 IX
1814

W Rogóźnie urodził się **Edmund Wasilewski** (zm. 14.11.1846 w Krakowie) – poeta, nauczyciel. Z Krakowem był związany od wczesnych lat dziecięcych. Początkowo pracował jako bibliotekarz w pałacu w Książu Wielkim, w późniejszych latach był prywatnym nauczycielem w krakowskich domach. Cała jego twórczość poetycka dotyczyła miasta Krakowa. Swoje wiersze publikował w krakowskich czasopismach, m.in. w „Tygodniku Literackim”. Niektóre z jego utworów zyskały sławę jako pieśni, do których muzykę skomponował Stanisław Moniuszko. Był także autorem

utworów satyrycznych opisujących ówczesne życie w Krakowie. Pod koniec życia mieszkał na pl. Dominikańskim 6, o czym przypomina tablica wmurowana w ścianę kamienicy. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

20 IX
1914

W Krakowie urodził się **Adam Heinz** (zm. 1.06.1984) – językoznawca, filolog klasyczny. W latach 1959–1970 był profesorem w Katedrze Językoznawstwa w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, następnie (do śmierci w 1984) pełnił funkcję kierownika Katedry Językoznawstwa Ogólnego UJ. Przez kilkanaście lat był redaktorem serii „Prace Językoznawcze” w „Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Ukoronowaniem jego pracy naukowej była obszerna publikacja *Dzieje Językoznawstwa w zarysie*, za którą otrzymał indywidualną nagrodę ministerialną I stopnia. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

26 IX
1954

W Krakowie urodził się **Tadeusz Pikulicki** (zm. 19.08.2022) – socjolog, dziennikarz. Po ogłoszeniu stanu wojennego zaangażował się w działalność opozycyjną. W 1989 r. został szefem biura prasowego Małopolskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”, a rok później objął stanowisko redaktora naczelnego „Gazety Krakowskiej”. Organizował również konkurs im. Maćka Szumowskiego na reportaże „Polska z za siódmej miedzy”. W 2011 r. otrzymał medal „Niezłomnym w Słowie”, przyznany za działalność opozycyjną w okresie PRL. Został pochowany na cmentarzu parafialnym przy ul. Zawiej w Krakowie.

| opracowanie: Małgorzata Kosmala

Bruno – pies Maksa

Teatr KTO dla dzieci? Wydawałoby się niemożliwe, a jednak tak. Dyrektor Jerzy Zoń sięga po najmłodszą publiczność, choć na brak dorosłych widzów narzekać przecież nie może... Premiera spektaklu dla dzieci *Maks chce mieć psa* w reżyserii Daniela Arbaczewskiego to pierwsze przedstawienie Teatru KTO w nowym sezonie artystycznym. Spektakl dla dzieci skonstruowany jest podobnie jak wszystkie artystyczne przedsięwzięcia realizowane przez ten teatr. Reżyser – i autor scenariusza równocześnie – stawia na plastyczny obraz, miłą dla ucha muzykę i wciągające zabawy. Niezbędne minimum słów, a reszta to już wyobraźnia widza. I zawsze się to sprawdza. Głównym bohaterem jest chłopiec – Maks. Jego świat to najbliższa rodzina – z oczywiście najfajniejszą panią przedszkolanką. Maks marzy o tym, żeby mieć psa. Po scenie hasają w zabawowych płaszcach aktorzy udający dzieciaki z podwórka. Świetnie bawią się piłką, grają w berka, chowanego... Jak w czasach, kiedy nie było komórek, tabletek i innego sprzętu cyfrowego zniwalającego i niszczącego wyobraźnię dziecka. Na scenie kolorowy świat wyobraźni – zabawy, dzięki dziadkowi, który wszystko wie i jest najmądrzejszy, bo jak mówi mama Maksa: „on zawsze coś wymyśli” i tu stawiamy trzy kropeczki... – zderza się z codziennym światem odpowiedzialności. Spektakl zagrany z pasją i niesamowitą werwą, co jest charakterystyczne dla aktorów Teatru KTO. Bezcenne reakcje dzieci, maślany

wzrok rodziców nostalgicznie wspominających swe zabawy. Ja byłem z Nelą i Kają – wnuczkami. Ech... Na tym spektaklu – premierze – dzieci trzymane w ryzach przez rodziców ledwie usiedzieli na krzesłach... Gdy Maks zaprosił je, by pomogły mu posprzątać bałagan, jaki zrobił Bruno – już prawdziwy, a nie ten tkwiący w marzeniach pies, w jednej chwili cała sala była na scenie! A co by było, gdyby Maks wcześniej zachęcił dzieci do zabawy w berka czy chowanego? Po premierze, jak tradycja nakazuje, słodczy, owoców i soków nie zabrakło! Rośnie nam widownia Teatru KTO, widownia teatralna!

| Janusz M. Paluch

Teatr KTO
Maks chce mieć psa
Premiera: 13 października 2024 r.

Fot. Janusz Paluch

scenariusz i reżyseria: Daniel Arbaczewski
scenografia, lalki i kostiumy: Marta Ożóg
muzyka: Hubert Pyrgies i Marcin Sojka
choreografia: Eryk Makohon
Wystąpili: Bartek Cieniawa, Karolina Daniec-Franczyk, Magdalena Dymsza, Paulina Lasyk, Tomasz Łukawski, Grażyna Srebrny-Rosą, Mieszko Syc, Bartłomiej Zdeb, Marta Zoń,
głos z offu: Maciej Słota, Stanisław Sokół

FISZKI (089.3)

Opisać kasztan z jesiennej mgły

a przypomniał Marian Stala. Nasze emocje są odczuwane i pojmowane jako ucieleśnione. *Nostalgia* (od greckiego *nostos* 'powrót' i *algos* 'ból') to ból prawdziwy – tęsknota za miejscem w przestrzeni lub za przeszłością, nie taka sobie chandra, którą rach-ciacz zwalczymy lekturą, herbatą i suplementowaniem witaminy D.

Jesień i nostalgia w jednym stały domu – w psychice, w duszy, a zarazem „w domku mego ciała”, jak ujął to w jednym z listów Stanisław Brzozowski,

Uczucie to czy też trwający dłużej nastrój musi być przytłaczające i destrukcyjne. Przeciwnie, często wyzwala niespodziewany dar kreacji. Jako dialektologowi znane mi są dwa przypadki, kiedy uczeni (polonista i fizyk) podczas zagranicznych staży naukowych w obcojęzycznym środowisku napisali o swojej najbliższej ojczyźnie mową poznąaną w domu teksty przekraczające ramy folkloru, wkraczające w obszar filozofii i obserwacji socjopsychologicznych.

Jeszcze lepiej popaść w taki nastrój, którego nie trzeba będzie pokonywać. Nie romantyczne burze, szarugi i mgliste doliny bez promyków słońca i babiego lata, ale

pozytywistyczny trzeźwy entuzjazm. Tej jesieni Teatr Bagatela przypomina krakowską postać, od której zaczęliśmy wrześnie „Słowa z Krakowa” – Ambrożego Grabowskiego, człowieka kilku epok, niestrudzonego kolekcjonera, bibliofila, kronikarza i pisarza.

Jeśli chcemy wyjść poza Kraków, zajrzyjmy do wydanej właśnie przez Ośrodek KARTA *Kroniki wsi Pomygacze*. Pisał ją całe swe życie Michał Więcko (1901–1997). Może by więc coś napisać? „Godziny przy piórze – one leczą rany” (Stanisław Grochowiak).

| Artur Czesak

POMNIKI HISTORII

Morska brama Rzeczypospolitej

Położony w zakolu Martwej Wisty, tuż przy jej ujściu do zatoki Gdańskiej, w odległości około 5 km od historycznego centrum Gdańska, znajduje się unikalny zabytek sztuki fortyfikacyjnej – twierdza Wisłoujście. Kiedyś o jej wartości stanowiło strategiczne położenie, dziś urzeka swą historią i malowniczą lokalizacją. Podstawowym zadaniem twierdzy było zapewnienie bezpieczeństwa portu gdańskiego. Od XIV w. pełniła funkcje militarne i nawigacyjne (służyła jako latarnia morska) oraz kontroli i miejsca poboru ceł od statków kupieckich wpływających do Gdańska. Architektura fortyfikacji na skutek wielokrotnych przebudów spowodowanych zniszczeniami wojennymi i modernizacjami obiektu tworzy ciekawą kompilację różnych stylów i epok. Jej trzon stanowi okrągła wieża otoczona tzw. wieńcem z otworami strzelniczymi dawnej działobitni. Przylegają do niej kwatery oficerskie, w tym Dom Komendanta. Wokół wieńca, w myśl zasad sztuki wojennej tego okresu, wybudowano czterobastionowy fort carré, który otaczała nawodniona

fosa. Wjazd do wnętrza fortu umieszczono ukośnie w murze kurtynowym pomiędzy bastionami i zabezpieczono mostem zwodzonym. Twierdzą wizytowali m.in. Jan Sobieski, Zygmunt Stary i Zygmunt August, był tam car Piotr III i cesarz Napoleon Bonaparte. Dwukrotnie bywał w niej książę Józef Poniatowski. Po I wojnie światowej twierdza straciła swoje dotychczasowe znaczenie militarne i zupełnie zmieniła przeznaczenie. Wykorzystywana była m.in. jako baza klubów żeglarskich. II wojna światowa i lata powojenne przyniosły duże zniszczenia i dewastację obiektu. Obecnie zabytek jest oddziałem Muzeum Historycznego Miasta Gdańska. Po przeprowadzeniu prac konserwatorskich twierdzą udostępniono zwiedzającym. Organizowane są tam rekonstrukcje historyczne,

inscenizacje bitew morskich oraz pokazy i ekspozycje opisujące życie dawnych mieszkańców. I co ciekawe: twierdza Wisłoujście jest jednym z największych w województwie pomorskim siedlisk nietoperzy.

| Anna Grychowska

Brama wjazdowa do fortu, fot. Michał Grychowski

Twierdza Wisłoujście, fot. Michał Grychowski

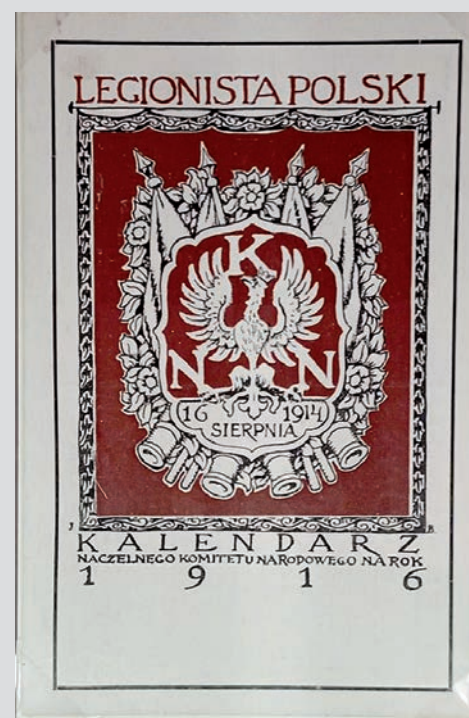

Falerystyka Legionów Polskich 1914–1918

Falerystyka, termin pewnie dla wielu obcy (z łac. i gr. *phalerae*, ozdoba piersi lub czoła), to nauka pomocnicza historii zajmująca się orderami, odznaczeniami, odznakami i znakami honorowymi oraz kolekcjonowanie tychże. W Muzeum Czapskich z okazji przypadającej w tym roku 110. rocznicy wybuchu I wojny światowej i wymarszu z Oleandrów Pierwszej Kompanii Kadrowej zaprezentowano kolekcję falerystyki z lat 1914–1918 ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie. Zobaczymy tutaj żołnierskie godła, medale oraz patriotyczne odznaki towarzyszące strzelcom w przełomowym momencie naszej historii, związane z epopeją legionową i walką o uzyskanie niepodległości, których motywem przewodnim był wizerunek orła białego. W sali głównej wyeksponowano bogatą kolekcję orłów Drużyn Bartoszewych, Polskich Drużyn Strzeleckich i Strzelca oraz orły do czapek zaprojektowane już po wybuchu wojny dla formacji Legionów Polskich. Towarzyszą im odznaki pamiątkowe brygad, pułków i legionowych szkół wojskowych. Zaprezentowane zostały odznaki pamiątkowe oraz biżuteria patriotyczna wydawane w okresie I wojny światowej przez Naczelny Komitet Narodowy, Ligę Kobiet, Stowarzyszenie „Samaritanin Polski”, Krajowe Stowarzyszenie Mężczyzn i Dam Czerwonego Krzyża w Galicji oraz przez inne organizacje charytatywne i pomocowe. Uzupełnieniem wystawy są elementy umundurowania, oporządzenia i uzbrojenia żołnierza polskiego z tamtej epoki. Perłkami kolekcji są:

zachowany mundur Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz „Krzyż Rokitniański”, nadany pośmiertnie rotmistrzowi Zbigniewowi Dunin-Wąsowiczowi – bohaterskiemu dowódcy szarży pod Rokitną. Wyeksponowane zostały również obrazy i portrety tworzone przez artystów legionistów, także projekty graficzne odznak zaprezentowanych na wystawie. Gratką dla zwiedzających jest możliwość przymierzenia górnej części munduru oraz dwóch rodzajów czapek, które ulokowane są w sali bocznej, tu też można wziąć do ręki i obejrzeć strzelby, a także wykonać pamiątkowe zdjęcia. Wystawa potrwa do 19 stycznia 2025 r., ale szczególnie w listopadzie, kiedy obchodzimy kolejną rocznicę Narodowego Święta Odzyskania Niepodległości, będzie okazją do odebrania naocznie lekcji historii i patriotyzmu.

| Barbara Zajączkowska

Kalendarium wydarzeń kulturalno-edukacyjnych

wydarzenia dla dzieci

wydarzenia w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”

RECYCLE ARTIST AND ACTIVIST – WYSTAWA ZDJĘĆ PRAC THOMASA DAMBO

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Biblioteka Główna, Informatorium, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Thomas Dambo to artysta i aktywista z Kopenhagi, który tworzy z materiałów z recyklingu. W 2016 roku zbudował serię gigantycznych rzeźb trolli, do których produkcji wykorzystał stare meble oraz drewno z używanych europalet. Konstrukcje zostały ulokowane na obrzeżach stolicy Kopenhagi i miały za zadanie ożywić lekko zapomniane zakamarki miasta. Na wystawie można zobaczyć serię 15 zdjęć przedstawiających rzeźby z lat 2016–2024 z różnych zakątków świata. Autor fotografii – krakowski artysta zero-waste Szyszkoदार przygotował w prezencie dla gości linorytowe odbitki trolla na papierze czerpanym z makulatury.

KOLORY

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 16, ul. W. Eljasza-Radzikowskiego 29, tel. 797 301 005

Prezentacja obrazów Haliny Kamionki, Agnieszki Madej, Ewy Mazurkiewicz.

SZCZAWNICA. DZIUBIŃSKA I PRZYJACIELE Z PIENIŃSKIEJ „KRZYWEJ JABŁONKI”

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 21, Czytelnia Naukowa, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Joanna Dziubińska związana jest z górami oraz ze sztuką ludową. Pochodzi z rodziny o silnych tradycjach artystycznych, która od pokoleń zajmuje się tworzeniem sztuki i rękodziela ludowego. Prowadzi w Szczawnicy Galerię „Krzywa Jabłonka”. Zajmuje się fotografią oraz malarstwem na szkle. Tworzy ikony w technice decoupage, które wykonuje na starych deskach. Dużą radość sprawia jej lepienie w glinie oraz odnawianie starych mebli. Na wystawie zaprezentowane zostaną dzieła artystki oraz kilkanaście prac jej przyjaciół, które na co dzień można oglądać w Galerii „Krzywa Jabłonka”.

PŁYNAĆ, WIDZĘ LEPIEJ – WYSTAWA OBRAZÓW SYLWII WENSKIEJ

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Sylwia Wenska – absolwentka Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Mieszka i pracuje w Tarnowie. Zajmuje się projektowaniem wnętrz, projektowaniem i wykonywaniem kostiumów scenicznych oraz scenografii. Od kilku lat skupia się głównie na rysunku i malarstwie. Rysunki wykonuje kredkami, a obrazy farbami akrylowymi. Są to alegoryczne portrety i wizerunki zwierząt tworzące odrębne cykle.

KATEDRA NA WAWELU OD DZIEDZIŃCA ZEWNĘTRZNEGO, CZYLI GALERIA JEDNEGO OBRAZU

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Joanna Surówka od 2020 r. jest uczestnikiem Otwartej Pracowni Artystycznej Jacka Ożoga przy Domu Kultury we Wróblowicach. Fascynuje ją opracowywanie portretu i zabytków architektury. Prezentowany obraz *Katedra na Wawelu od dziedzina zewnętrznego* wykonany został olejem na płótnie.

HELENA – EWA SŁOBODZIAN

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 21, Wypożyczalnia dla dorosłych, ul. Królewska 59, tel. 797 301 021

Bronowickie Stowarzyszenie Przyjaciół Sztuk Wszelkich im. Włodzimierza Tetmajera w Krakowie przedstawia cykl obrazów, których bohaterkami są kobiety. W listopadzie prezentowany będzie obraz Ewy Słobodzian *Helena* wykonany akrylem na płótnie.

POMAGAMY TANZANII

2–15 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 25, ul. J. Fałata 2, tel. 797 301 002

Wystawa fotografii krakowskiej Fundacji Kiabakari, która od 15 lat wspiera polską misję katolicką w Tanzanii, nad Jeziorem Wiktorii, w 30-tysięcznej miejscowości Kiabakari. Na terenie misji funkcjonuje wiele obiektów wspierających rozwój i życie mieszkańców. Fotografie przedstawiają ludzi i działalność Fundacji.

GOMBROWICZ W BIBLIOTECIE KRAKÓW

2–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki Filia nr 31, ul. J.K. Przybyły 10, tel. 797 024 026

Wystawę opracowano w związku z obchodami Roku Gombrowiczowskiego (scenariusz: Anna Spólna, projekt graficzny: Eliza Swede). Wystawa realizowana w ramach współpracy z Muzeum Witolda Gombrowicza we Wsoli.

UZBEKISTAN. OD TAMERLANA DO TERAŃNIEJSZOŚCI – WYSTAWA FOTOGRAFII EWY SŁOBODZIAN I JACKA CIEŚLIKA

4–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 3, pl. J. Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618 91 81

Siedem wieków przemian w kulturze regionu naznaczonego monumentalnymi materialnymi znakami świetnej przeszłości, zaprezentowane na kilku obrazach. Jacek Cieślik zajmuje się fotografią, utrwala miejsca zachwycające swoim pięknem, lecz podlegające nieuchronnym zmianom, czy to ze względu na powolne i konsekwentne działanie praw natury czy z powodu ingerencji człowieka ogarniętego pasją przekształcania świata. Ewa Słobodzian zaangażowana jest w działalność artystyczną w dziedzinie sztuk plastycznych. Niniejsza wystawa stanowi jej fotograficzny debiut.

ŻYCIE, DUSZA, ŚWIATŁO... – WYSTAWA PRAC DARIUSZA STRZEBOŃSKIEGO

4–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 20, ul. Polska 37, tel. 797 301 026

Dariusz Strzeboński tworzy obrazy, które inspirują, dotykają, przywołują wspomnienia lub poprawiają nastrój. Maluje głównie krajobrazy, martwą naturę, ale też światło. Na wystawie zaprezentowane zostaną prace na płótnie przedstawiające głównie osiedle Krowodrza Górka. Obrazy inspirowane teraźniejszością, ale też nostalgiczne perełki i klimaty z lat 90. i wcześniejszych.

DZIECI SŁOŃCA I KSIĘŻYCA – JUAN SEBASTIÁN OCAMPO GIRALDO I IZZA LORENA HERNANDEZ ENCISO

4–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 22, ul. H. Sienkiewicza 2, tel. 797 301 004

Juan Sebastián Ocampo Giraldo jest Kolumbijczykiem, z zawodu technikiem stomatologii. Maluje od dziecka, sięgając do tradycji prekolumbijskich, aktywnie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych, propagując dziedzictwo swojego kraju. Izza Lorena Hernandez Enciso pochodzi z Meksyku, z zawodu jest pielęgniarką. Na co dzień zajmuje się popularyzacją kultury, sztuki i tradycji meksykańskich w Polsce. Prowadzi warsztaty malarskie i uczy języka hiszpańskiego.

MÓJ ŚWIAT ABSTRAKCI

14–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Wystawa prac artystów Polskiego Związku Głuchych przygotowana z okazji jubileuszu czterdziestolecia działalności Koła Malarskiego „Lajkonik” działającego przy Domu Kultury Małopolskiego Oddziału Polskiego Związku Głuchych w Krakowie.

MÓJ CZAS, MOJE HOBBY

27–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 25, ul. J. Fałata 2, tel. 797 301 002

Wystawa prac Beaty Matysik wykonanych metodą haftu diamentowego. Metoda diamond

painting polega na układaniu obrazu z malutkich kryształków o różnych kolorach według określonego wzoru. Na wystawie prezentowane będą także ozdoby świąteczne.

WPOGONI ZA TRADYCJĄ

28–30 listopada w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797 024 017

Jacek Ożóg – grafik, malarz, rzeźbiarz, społecznik, który pracę twórczą rozpoczął w 1971 roku. Od kilku lat prowadzi Otwartą Pracownię Malarstwa, ucząc pasjonatów malarstwa. Prace Jacka Ożoga znajdują się w wielu zbiorach prywatnych w kraju i za granicą. Najchętniej maluje pejzaże, architekturę oraz zajmuje się grafiką użytkową i wystawiennictwem.

WIELOBARWNE DRZEWA

4 listopada, godz. 17:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Warsztaty haftu matematycznego dla dzieci w wieku powyżej 7 lat. Uczestnicy nauczą się wycinania drzewa. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Oddziale dla dzieci Filii nr 56.

DYSKUSYJNY KLUB KOMIKSU#4

4 listopada, godz. 17:00–19:00

Filia nr 31, Punkt biblioteczny, ul. Zachodnia 7/3a, tel. 797 024 021

Wydarzenie skierowane do wszystkich, którzy chcą rozmawiać o komiksach, wymieniać się opiniami, poznać innych fanów komiksów oraz bogatą ofertę tytułów dostępnych w bibliotece.

DZIEŃ POSTACI Z BAJEK

5 listopada, godz. 14:30

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Warsztaty plastyczne dla dzieci organizowane w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Postaci z Bajek. Uczestnicy wykonają z materiałów kreatywnych bajkowe maski. Inspiracją staną się ulubieni bohaterowie z książek i bajek.

UZBEKISTAN. OD TAMERLANA DO TERAŃNIEJSZOŚCI – WYSTAWA FOTOGRAFII EWY SŁOBODZIAN I JACKA CIEŚLIKA

5 listopada, godz. 17:30

Filia nr 3, pl. J. Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618 91 81

Wernisaż wystawy fotografii Ewy Słobodzian – prezes Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelakich im. Włodzimierza Tetmajera w Krakowie oraz Jacka Cieślika – profesora Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie.

SPOTKANIE

Z PROF. DR. HAB. ADAMEM KULAWIKIEM
5 listopada, godz. 18:00

Filia nr 21, Czytelnia Naukowa, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Spotkanie z prof. dr. hab. Adamem Kulawikiem, który poprowadzi wykład z dyskusją w kontekście obchodów upamiętniających Powstanie Warszawskie. Spotkanie przygotowane na podstawie utworu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego *Kolczyki Izoldy*.

Kraków

WYSTAWA

GOMBROWICZ
w Bibliotece Kraków

1-31 października
Filia nr 49 | os. Tysiąclecia 42

5-29 listopada
Filia nr 31 | ul. J. K. Przyzby 10

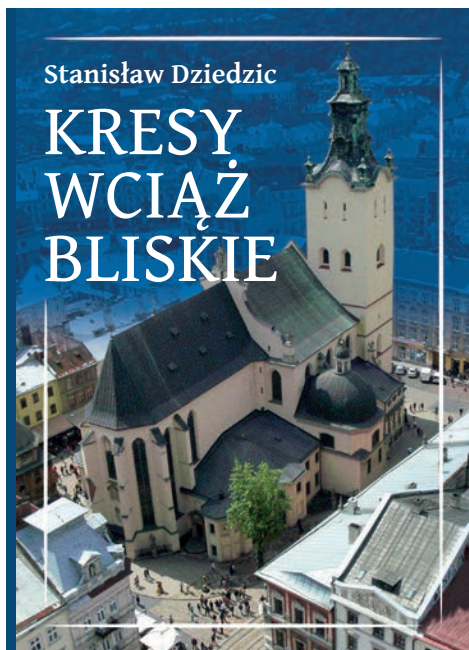
3-31 grudnia
Filia nr 46 | ul. B. Limanowskiego 4

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

KRAKÓW
MIASTO I REGION

www.biblioteka.krakow.pl

2024

Stanisław Dziedzic

KRESY WCIĄŻ BLISKIE

KRESY WCIĄŻ BLISKIE

5 listopada, godz. 17:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. „Ostatnia książka Stanisława Dziedzica (1953–2021). Miał to być «Kresowy trójksiąg» – autor nie zdążył zakończyć wydania tomu pierwszego... W książce znajdziecie opowieści o Wołyńskich Atenach, które w ostatnich latach corocznie odwiedzał w ramach konferencji Dialogu Dwóch Kultur, o Madonnach Lwowskich, katedrze ormiańskiej, kościele NMP w Berdyczowie i Podkamieniu oraz postaciach – abp. Józefie Bilczewskim i architekcie Janie Sas-Zubrzyckim. Wydawcą książki jest ks. Witold Józef Kowalów wydawca «Wołania z Wołynia» i serii wydawniczej, w ramach której ukazała się książka” (Janusz M. Paluch). Prowadzenie: Anna Stengl i Paweł Brzegowy.

ZGADNIJ, CO TO ZA BAJKA?

6 listopada, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym organizowane w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Postaci z Bajek. Uczestnicy zagrają w gry planszowe *Ręka do Góry*. Quiz dla każdego i *W krainie baśni* oraz namalują ulubionego bajkowego bohatera. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 7.

NIE BĄDŹ JAK TEK – WYLOGUJ SIĘ DO ŻYCIA!

6 listopada, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Zajęcia animacyjno-czytelnicze dla dzieci od 4. roku życia. Uczestnicy wysłuchają tekstu o Teku – nowoczesnym troglodycie, który spędza czas w swoim jaskiniowym pokoju przyklejony do smartfona i konsoli do gier. Ta ciekawa książka wydana w formie tabletu stanie się pretekstem do rozmowy o mediach elektronicznych oraz różnych formach spędzania wolnego

czasu. Dzieci wezmą udział w zabawach ruchowych i wykonają pracę plastyczną. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

PERON LITERACKI ON-LINE

6 listopada, godz. 18:00

Profil facebookowy „Klub Dziennikarzy Pod Gruszką przy Bibliotece Kraków”

Gościem Jadwigi Maliny będzie Barbara Sadurska, pisarka, autorka poczytnych i nagradzanych powieści jak *Srebrny smok*, *Mapa*, *Czarny hetman*. Laureatka Nagrody Literackiej im. Witolda Gombrowicza i Nagrody Krakowska Książka Miesiąca za *Czarnego hetmana*.

SZTUKA NOWOCZESNA I WSPÓŁCZESNA. RAMY CZASOWE, GENEALOGIA, CHARAKTERYSTYKA ARTYSTYCZNYCH KIERUNKÓW. MUZEA SZTUKI NOWOCZESNEJ I WSPÓŁCZESNEJ

7 listopada, godz. 12:00

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2,
tel. 797 024 013

Spotkanie Klubu Dojrzałego Czytelnika. Gościem spotkania będzie Magdalena Chadaj – absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, wykładowczyni przedmiotów artystycznych i teorii sztuki. Wykład będzie poparty prezentacją przedstawiającą dzieła sztuki i muzea.

LASTED. PIERWSZA TAJEMNICA PODZIEMIA

7 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Prezentacja książki Eweliny Karpińskiej-Morek pt. *Lasted. Pierwsza tajemnica podziemia*. Jest to książka przygodowa z elementami thrillera, kryminału i horroru, pisana z myślą o grupie nastoletnich czytelników. Główne wątki poruszone w książce to: przyjaźń, miłość, związki, dorastanie i poszukiwanie własnej tożsamości. Prowadzenie: Piotr Słabek.

DAJ CIOCI BUZI! – JA I MOJE GRANICE

8 listopada, godz. 17:00

Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Spotkanie Klubu Słuchającego Malucha, czyli głośne czytanie dla dzieci w wieku do 7 lat. W związku z trwającą kampanią „Dzieciństwo bez Przemocy 2024” tematem spotkania będzie asertywność i stawianie granic. Dzieci poznają odpowiedź na pytanie, co zrobić, kiedy nie mają ochoty dać buzi cioci oraz jak zareagować, kiedy nie podoba im się jakaś zabawa lub nie śmiesz ich łaskotki. Chętni wykonają pracę plastyczną i obejrzą książki sensoryczne.

ŻYCIE, DUSZA, ŚWIATŁO... WERNISAŻ WYSTAWY PRAC DARIUSZA STRZEBOŃSKIEGO

8 listopada, godz. 18:00

Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797 301 026

Dariusz Strzeboński tworzy obrazy, które inspirowane są wspomnieniami, prawiąjącymi nastroje. Maluje głównie krajobrazy, martwą naturę, ale też światło. Na wystawie zaprezentowane zostaną prace na płótnie przedstawiające głównie osiedle Krowodrza Górka. Obrazy inspirowane teraźniejszością, ale też nostalgiczne perełki i klimaty z lat 90. i wcześniejszych.

(Z)RĘCZNI

9 listopada, godz. 9:15–13:45

Biblioteka Główna, Informatorium,
ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Cykliczne spotkanie dla osób zainteresowanych poznawaniem różnych technik prac ręcznych – dzierganiem na drutach, szydełkowaniem, frywolitką lub haftem. W luźnej i niezobowiązującej atmosferze wzajemnej współpracy uczestnicy o zróżnicowanym poziomie umiejętności wymieniają się doświadczeniami, prezentują swoje prace, omawiają nowe włóczki i projekty.

SPOTKANIE DYSKUSYJNEGO KLUBU KSIĄŻKI

12 listopada, godz. 17:30

Filia nr 31, ul. J.K. Przyzby 10, tel. 797 024 026

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, podczas którego omawiana będzie książka Alicji Zioto *Krakowianki. Twarze polskiej herstorii*. Przedstawione zostaną postaci kobiet związanej z Krakowem, które miały wpływ na historię Polski. Przybliżona zostanie także postać autorki – znawczyni Krakowa i przewodniczki po mieście.

JESIENNE ZAPASY

12 listopada, godz. 17:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7,
tel. 12 642 16 43

Zajęcia dla dzieci od 5. roku życia. Uczestnicy spotkania wysłuchają fragmentów książki *Wiewiórki, które nie chciały się dzielić*, a następnie wykonają z modeliny żołądździe, szyszki, liście, orzechy, ziarenka i grzyby.

HELKA Z ZIEMI NICZYJEJ

12 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”,
ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie wokół książki Barbary Krętołek-Paluchowej *Helka z ziemi niczyjej*. Barbara Paluchowa – artystka plastyczka, autorka 14 tomików poezji, w tym jednego dwujęzycznego *Kusoczek Beskida*, dwuczęściowego albumu *Dar pamięci – dawni ludzie, rodziny, dawne domy* i książek dla dzieci, które sama zilustrowała. Cykliczne spotkanie literackie przygotowane przez Krakowski Oddział Związku Literatów Polskich. Słowo krytyczne i prowadzenie: Danuta Sułkowska.

WAWEL – A TO POLSKA WŁAŚNIE!

13 listopada, godz. 15:00–17:00

Zamek Królewski na Wawelu
wydarzenie organizuje:
Filia nr 31, ul. J.K. Przyzby 10, tel. 797 024 026

Wycieczka przygotowana z okazji Święta Niepodległości przeznaczona dla osób dorosłych i młodzieży. Uczestnicy zwiedzą ekspozycje Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu. Wawel jako symbol polskości wrósł na stałe do naszej narodowej świadomości. Czytelnicy Biblioteki Kraków będą mieli okazję doświadczyć fenomenu tego miejsca, jego wyjątkowej atmosfery, unikatowych wnętrz i zbiorów. Liczba miejsc ograniczona. Zapisy za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej www.biblioteka.krakow.pl. Potwierdzenie udziału w wycieczce zostanie przesłane do trzech dni na adres mailowy wskazany w formularzu zgłoszeniowym.

**CHRZĄSZCZ BRZMI W TRZCINIE
W SZCZEBRZESZYNI... –
ĆWICZYMY NASZĄ MOWĘ**

13 listopada, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym, organizowane w ramach obchodów Światowego Dnia Łamańców Językowych. Najmłodszy poznają fragmenty utworów wierszowanych, które staną się wstępem do ćwiczeń logopedycznych rozwijających aparat mowy oraz inspiracją do zabaw literacko-plastycznych. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 7.

RAKIETA KOSMICZNA

13 listopada, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Zajęcia plastyczne dla dzieci od 4. roku życia. Uczestnicy wykonają modele rakiet. Użyte zostaną błyszczące papiery, folia aluminiowa oraz bibuła. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

KOTY CZAROWNICY

13 listopada, godz. 17:00

Filia nr 52, os. Na Stoku 1, tel. 505 299 818

Zajęcia dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat stanowiące połączenie warsztatów plastycznych z ćwiczeniami ruchowymi z wykorzystaniem dysków sensorycznych. Uczestnicy wykonają z materiałów plastycznych i z recyklingu figurkę czarownicy i jej kotów. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 52.

UŚMIECHNIĘTE ZOO

13 listopada, godz. 17:00

Filia Goty (nr 57), ul. ks. J. Meiera 16C, tel. 505 699 612

Głośne czytanie dla najmłodszych w ramach spotkań Klubu Słuchającego Malucha. Uczestnicy wysłuchają adaptacji książki *Wielkie mycie zębów w zoo*, dowiedzą się o niecodziennej misji, która została powierzona odważnemu jeżowi, a następnie wykonają pracę plastyczną.

PODRÓŻE Z JEZYKIEM

13 listopada, godz. 17:30

Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417 17 15

Zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci do 7 lat. Uczestnicy wyruszą w świat wraz z tytułowym Jezykiem z książki Ulfa Starka. Poznają historię o przyjaźni, pomocy i odwadze, wykonają także pracę plastyczną – papierowego jezyka.

**„PRZYPADK STAJE SIĘ LOSEM, KTÓRY
TRZEBA TYLKO ODCZYTAĆ”**

14 listopada, godz. 11:00

Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797 301 026

Dyskusja czytelnicza o książce Andrzeja Stasiuka *Rzeka dzieciństwa*.

DZIECI NORWEGII.

O PAŃSTWIE (NAD)OPIEKUŃCZYM

14 listopada, godz. 13:30–15:00

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13 d, tel. 797 301 009

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych. Uczestnicy omówią książkę Macieja Czarnieckiego *Dzieci Norwegii. O państwie (nad)*

opiekuńczym. Barnevernet, Norweski Urząd Ochrony Praw Dziecka, budzi w Polsce skrajne emocje. Autor reportażu przedstawia obie strony medalu i zadaje pytanie, czy na pewno wszystko jest czarno-białe. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 24.

MÓJ ŚWIAT ABSTRAKCI

14 listopada, godz. 15:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Wernisaż wystawy artystów Polskiego Związku Głuchych. Wystawa przygotowana z okazji jubileuszu czterdziestolecia funkcjonowania Koła Malarskiego „Lajkonik” działającego przy Domu Kultury Małopolskiego Oddziału Polskiego Związku Głuchych w Krakowie.

SPOTKANIE Z MONIKĄ ŚLIWIŃSKĄ

14 listopada, godz. 18:00

Filia nr 21, Czytelnia Naukowa, ul. Królewska 59, tel. 797 301 022

Spotkanie z Moniką Śliwińską – autorką książki *Książę. Biografia Tadeusza Boya-Żeleńskiego*. Biografia wydana została z okazji 150. rocznicy urodzin krytyka, tłumacza i wydawcy, jednej z ważnych postaci Młodej Polski i dwudziestolecia międzywojennego. Rozmowę poprowadzi Tomasz Radochoński.

SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW

14 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie wokół książki Jadwigi Maliny *Przyszłona*. Książka jest opowieścią o ludziach zaplątanych w wir wielkiej historii, która przetacza się przez ich życie, niszcząc wszystko, co spotyka na swojej drodze. Dwie przestrzenie czasowe. Kilka pokoleń. Mała podkrakowska wieś. Tajemnica, o której wie tylko jedna osoba. Prowadzenie: Anna Marchewka.

**NEPAL – U STÓP HIMALAJÓW, CZYLI ŚWIĄTYNIA
MAŁP, LEGENDA YETI I WIDOK NA MOUNT
EVEREST**

15 listopada, godz. 17:00

Filia nr 3, pl. J. Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618 91 81

Spotkanie z podróżnikiem, dziennikarzem, pisarzem i muzykiem Michałem Szulimem. Podczas spotkania, bogato ilustrowanego zdjęciami i filmami, uczestnicy poznają Nepal z bliska – zwiedzą stolicę Katmandu, gdzie wciąż jeszcze widać skutki trzęsienia ziemi z 2015 roku, dowiedzą się, gdzie mieszka kilkuletnia dziewczynka, która jest traktowana jak żywa bogini, i odwiedzą niezwykłą świątynię opionaną przez setki małp. Wyruszą także fatalnymi drogami Nepalu do miejscowości, skąd startują wyprawy w Himalaje, poznają nepalską kuchnię, zobaczą z bliska Mount Everest i wysłuchają legendy tajemniczego potwora yeti. Finansowane ze środków Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa, edycja 2023.

(Z)RĘCZNI

16 listopada, godz. 9:15–13:45

Biblioteka Główna, Informatorium, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 025

Cykliczne spotkanie dla osób zainteresowanych poznawaniem różnych technik prac ręcznych – dzierganiem na drutach, szydełkowaniem, frywolitką lub haftem. W luźnej i niezobowiązującej atmosferze wzajemnej współpracy uczestnicy o różnicowanym poziomie umiejętności wymieniają się doświadczeniem, prezentują swoje prace, omawiają nowe włóczki i projekty.

GRA-MY!

16 listopada, godz. 10:00–13:00

Filia nr 56, Oddział dla dzieci, os. Zgody 7, tel. 12 642 16 43

Rozgrywki gier planszowych dla młodzieży od 13. roku życia. Uczestnicy spotkania poznają gry planszowe, które rozwijają myślenie, ucą współpracę i pozwalają miło spędzić czas w bibliotece.

ŚWIĘTO PLUSZOWEGO MISIA

16 listopada, godz. 11:00

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Uczestnicy usłyszą historię powstania ulubionej na całym świecie zabawki, poznają bajkowe misie i opowiedzą o swoich pluszakach. Dzieci poznają historię Matiego – misia urodzonego w chińskiej fabryce i wędrującego przez wiele domów na całym świecie oraz wykonają misio-we witrażyki. Zapraszamy z ulubionymi przytulankami.

**MYSZKA MINNIE PRZYGOTUJĘ
NIESPODZIANKĘ MYSZCE MIKI**

18 listopada, godz. 16:00

Filia pod Kawką (nr 44), ul. Spółdzielców 3, tel. 797 024 014

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z okazji Dnia Myszkki Miki. Uczestnicy wykonają z materiałów kreatywnych podobizny Myszkki Miki i Myszkki Minnie.

JESIENNE LIŚCIE

18 listopada, godz. 17:00

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Warsztaty plastyczne dla dzieci. Uczestnicy dowiedzą się, jakie skarby można znaleźć jesienią i jak je wykorzystać. Wykonają także prace plastyczne z jesiennych liści.

SPOTKANIE CZŁONKÓW GRUPY POETYCKIEJ KAŻDY

18 listopada, godz. 17:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Grupa poetycka Każdy działa od 1995 roku. Członkowie grupy spotykają się co miesiąc na warsztatach, podczas których czytane i omawiane są wiersze, odbywają się dyskusje na tematy nowości wydawniczych, ciekawych wydarzeń literackich i konkursów poetyckich. Prowadzenie: Aneta Kielan-Pietrzyk.

DZIEŃ JEŻA

19 listopada, godz. 15:00–18:00

Filia nr 8, ul. J. Brodowicza 1, tel. 12 412 49 55

Indywidualne warsztaty plastyczne z bibliotekarzem lub rodzicem wspierające u dzieci małą motorykę. Najmłodszy wykonają wiewiórkę oraz jeża z papieru i materiałów kreatywnych.

SPOTKANIE Z IRENĄ MAŁYSĄ

19 listopada, godz. 17:00–19:00

Filia nr 25, ul. J. Fałata 2, tel. 797 301 002

Spotkanie z Ireną Małysą, autorką kryminałów *W cieniu Babiej Góry*, *Więcej niż jedno życie* czy *Daleko od Babiej Góry*. Podczas spotkania autorka opowie o swojej najnowszej książce pt. *Mosty na Wiśle*. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 25.

NA TĄ CHWILĘ Z POLSZCZYNĄ ŻŁE!

19 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie z językoznawcą Maciejem Malinowskim, krakowianinem, profesorem Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu, autorem książek z zakresu poprawnej polszczyzny, mistrzem ortografii polskiej. Prowadzenie: prof. Janusz A. Majcherek.

KREATYWNE ZAKŁADKI – ZAJĘCIA DLA SENIORÓW

20 listopada, godz. 12:00

Filia nr 56, Oddział dla dorosłych, os. Zgody 7, tel. 12 644 40 72

Zajęcie manualne dla seniorów. Uczestnicy metodą scrapbookingu wykonają zakładki do książek.

JESIEŃ – CZAS ZMIAN – KLUB MIŁOŚNIKÓW PRZYRODY

20 listopada, godz. 14:00–15:30

Filia nr 24, ul. Na Błonie 13 d, tel. 797 301 009

Zajęcia edukacyjno-plastyczne dla dzieci w wieku od 6 do 10 lat w cyklu „Klub Miłośników Przyrody”. Uczestnicy poznają najważniejsze zmiany, jakie zachodzą w przyrodzie, gdy nadchodzi jesień, zwierzęta, które zapadają w zimowy sen, dowiedzą się, dlaczego liście zmieniają kolory

oraz spadają z drzew, i wykonają pracę plastyczną nawiązującą do tematyki zajęć. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 24.

TRYKTRAK – BACKGAMMON – TAVLA Z HENIUTKIEM. ROZEGRAJ PARTIĘ NA TRÓJKĄTNYCH POLACH

20 listopada, godz. 16:00–18:00

Filia nr 1, ul. J. Dietla 80/82, tel. 12 429 34 30

Cykliczne spotkania w przedostatnie środowe popołudnie każdego miesiąca dla osób w wieku powyżej 16 lat. Gra planszowa na oryginalnej, ręcznie robionej drewnianej planszy. Nauka podstaw gry, rozegranie partii, rozmowa o historii gry. Rozgrywka przewidziana dla maksymalnie dwóch osób. Biblioteka oferuje możliwość zagrania z pracownikiem biblioteki, który ukrywa się pod pseudonimem Heniutek i gra już od ponad dekady. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 1.

MAŁE (POST)IMPRESJE À LA VAN GOGH

20 listopada, godz. 16:30

Filia nr 26, ul. B. Komorowskiego 11, tel. 797 301 003

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku od 9 lat. Uczestnicy poznają najśłynniejsze dzieła postimpresjonistyczne, dowiedzą się kilku ciekawostek o najśłynniejszych przedstawicielach tego nurtu, wykonają także pracę plastyczną w stylu Vincenta van Gogha. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 26.

JAN MATEJKO – GWIAZDY, KLEJNOTY I MODELKI

20 listopada, godz. 17:00

Filia nr 3, pl. J. Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618 91 81

Spotkanie z Martą Kłak-Ambrożkiewicz, kustoszem Muzeum Narodowego w Krakowie, kierownikiem działu Muzeum Dom Jana Matejki, autorką publikacji *Jan Matejko. Opus magnum. Polichromia Kościoła Mariackiego w Krakowie* i kuratorką wielu wystaw o artyście. Jan Matejko był artystą, malarzem, wychowawcą wielu pokoleń polskich artystów, badaczem starożytności, wielbicielem i dokumentatorem zabytków, kolekcjonerem. Stworzone przez niego dzieła malarzkie to ilustracja przeszłości w artystycznej wizji minionych epok. W wielu pracach artysty pojawiają się niezwykle kobiety, wspaniałe kostiumy i cenna biżuteria. Finansowane ze środków Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa, edycja 2023.

DZIEŃ MYSZKI MIKI

20 listopada, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym organizowane z okazji 96. urodzin Myszkki Miki. Uczestnicy spotkania poznają historię powstania tej postaci, wysłuchają opowiadań o jej przygodach oraz wykonają prace plastyczne nawiązujące do tematyki spotkania. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 7.

SPOTKANIE OTWARTEGO KOŁA AUTORÓW PRZY KRAKOWSKIM ODDZIALE ZWIĄZKU LITERATÓW POLSKICH

20 listopada, godz. 17:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Spotkanie połączone z czytaniem tekstów napisanych przez członków Koła, refleksjami i rozmowami na temat przeczytanych utworów z uwzględnieniem inspiracji twórczych oraz wymianą doświadczeń i uwag o doskonaleniu warsztatu pisarskiego. Spotkanie poprowadzi Danuta Perier-Berska – opiekunka Koła.

AKUSZERKI SABINY JAKUBOWSKIEJ

20 listopada, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Podczas spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki omawiany będzie tytuł *Akuszerki Sabiny Jakubowskiej*. Książka inspirowana prawdziwymi wydarzeniami, oparta na zapiskach prababki autorki, przedstawia praktykę pierwszych położnych na początku XX wieku w Polsce oraz związane z tym kwestie życia i śmierci. W listopadzie 2022 roku pozycja ta otrzymała tytuł Krakowskiej Książki Miesiąca. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

SKARBY CYRYLA I BŁAŻEJA

20 listopada, godz. 17:00

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Głośne czytanie dla najmłodszych. Dzieci wysłuchają fragmentów książki *Wiewiórki, które nie chciały się dzielić* Rachel Bright, dowiedzą się, jakie skarby zbierają zwierzęta na zimę, wezmą także udział w prostych zabawach związanych z książką.

SPOTKANIE AUTORSKIE Z ELŻBIETĄ PYTLARZ

20 listopada, godz. 17:30

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Rozmowa o dalszym ciągu losów bohaterów sagi *Intrygi i namiętności*. Autorka interesuje się historią, szczególnie społeczną. Dzięki pasji zwiędzania została przewodniczką po Krakowie i skończyła kierunek historia sztuki. Jest pilotką wycieczek zagranicznych, tłumaczką, radną dzielnicy Dębniki. Spędziła pół roku we Francji, pracując u francuskiej rodziny arystokratycznej w prywatnym zamku niedaleko Sancerre.

OPOWIEŚCI FOTOGRAFISTÓW – POKAZ ZDJĘĆ

20 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Pokaz zdjęć z komentarzem. Gościem Ewy Kozakiewicz będzie Liliana Wolnik, artystka fotografii, autorka wielu wystaw, m.in. *Ciągłość nie-trwałości* czy *Śląskie ścieżki*.

DZIEŃ PLUSZOWEGO MISIA

25 listopada, godz. 15:00–18:30

Filia nr 26, ul. B. Komorowskiego 11, tel. 797 301 003

Wydarzenie organizowane w ramach obchodów Światowego Dnia Pluszowego Misia. Uczestnicy

rozwiążą misiowe zagadki i łamigłówki, wezmą udział w poszukiwaniu zaginionych pluszaków i książek o sławnych (i tych mniej) niedźwiadkach oraz wykonają pracę plastyczną.

CRAFTEKA – KARTKA ŚWIĄTECZNA

25 listopada, godz. 15:00–18:00

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 263 44 86

Spotkanie dla osób dorosłych zainteresowanych rękodziełem, plastyką i kreatywnym spędzaniem czasu. Podczas spotkania będzie można wykonać prace plastyczne w wybranej technice: decoupage, quilling, scrapbooking, iris folding, a także wymienić się pomysłami i doświadczeniami z innymi uczestnikami. Tematem spotkania będzie scrapbooking. Będzie można wykonać kartki świąteczne.

DZIEŃ MISIA

25 listopada, godz. 16:00–19:00

Filia nr 6, al. I. Daszyńskiego 22, tel. 12 423 24 26

Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku od 3 do 10 lat wraz z opiekunami. Uczestnicy wykonają puchate misie z drucików kreatywnych, chętni wykonają „misiowe” zdjęcie.

W POLSKĘ Z BAJKOWYMI BOHATERAMI

25 listopada, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Zajęcia animacyjno-czytelnicze dla dzieci od 6. roku życia. Uczestnicy wyruszą w wirtualną podróż po najciekawszych zakątkach kraju, wysłuchają fragmentów polskich legend, wezmą udział w zabawach tematycznych i wykonają pracę plastyczną. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

WIECZÓR AUTORSKI MARIUSZA KOLMASIAKA

25 listopada, godz. 17:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Wieczór autorski Mariusza Kolmasiaka połączonej z prezentacją książki *Piękna Pani. Biografia Marii z Koplewskich Piłsudskiej*. Bohaterką książki jest zapomniana, acz zasłużona działaczka niepodległościowa, pierwsza żona Józefa Piłsudskiego i wieloletnia mieszkanka Krakowa. Autor dotarł do nieznanych źródeł, dzięki którym obala narosłe mity i wypełnia białe plamy z jej biografii, ilustrując publikację unikatowymi zdjęciami i dokumentami.

PREZENTACJA ZBIORU WIERSZY JULIUSZA WĄTROBY NA PIĘCIOLINII SNÓW

26 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Juliusz Wątroba – absolwent Politechniki Łódzkiej, wieloletni członek Związku Literatów Polskich. Literat, poeta, prozaik, satyryk, felietonista, autor tekstów pieśni, piosenek i musicali, spektakli oraz kabareciarz. Prowadzenie: Anna Pituch–Noworolska.

Rzeźba Jacka Ożoga

ANDRZEJKI I... KATARZYNKI

27 listopada, godz. 17:00

Filia nr 7, al. Pokoju 33, tel. 12 414 26 01

Zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Na uczestników zajęć będą czekać „andrzejkowe” (dla dziewczynek) i „katarzynkowe” (dla chłopców) wróżby i zabawy oraz... nauka magicznych sztuczek. Dzieci wysłuchają także fragmentu książki poświęconej zwyczajom i obrzędom polskim. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 7.

MÓJ CZAS, MOJE HOBBY

27 listopada, godz. 17:00

Filia nr 25, ul. J. Fałata 2, tel. 797 301 002

Wernisaż wystawy prac Beaty Matysik wykonanych metodą haftu diamentowego. Metoda diamond painting polega na układaniu obrazu z malutkich kryształków o różnych kolorach według określonego wzoru. Na wystawie prezentowane będą także ozdoby świąteczne.

RAKIETA KOSMICZNA

27 listopada, godz. 17:00

Filia nr 48, os. Bohaterów Września 26, tel. 12 645 95 27

Zajęcia plastyczne dla dzieci od 4. roku życia. Uczestnicy wykonają modele rakiet. Użyte zostaną błyszczące papiery, folia aluminiowa oraz bibuła. Zapisy mailowe lub telefoniczne w Filii nr 48.

ZADUSZKOWE WSPOMNIENIA O TYCH, CO ODESZLI

27 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Wspomnienia, rozmowy, przywracanie pamięci o Andrzejku Stawiarskim i dziennikarzach zrzeszonych w Stowarzyszeniu Dziennikarzy Polskich, którzy zmarli w ostatnich latach.

WPOGONI ZA TRADYCJĄ

28 listopada, godz. 17:00

Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797 024 017

Jack Ożóg – grafik, malarz, rzeźbiarz, społecznik, który prace twórczą rozpoczął w 1971 roku. Od kilku lat prowadzi Otwartą Pracownię Malarstwa, ucząc pasjonatów malarstwa. Prace Jacka Ożoga znajdują się w wielu zbiorach prywatnych w kraju i za granicą. Najchętniej maluje pejzaże, architekturę oraz zajmuje się grafiką użytkową i wystawiennictwem.

POWIEDZ „NIE!” PRZEMOCY

28 listopada, godz. 17:30

Biblioteka Główna, ul. Powroźnicza 2, tel. 797 024 013

Zajęcia o charakterze edukacyjno-warsztatowym w ramach kampanii „Dzieciństwo bez Przemocy 2024” dla dzieci w wieku od 7 do 12 lat. Uczestnicy poznają źródła i rodzaje zagrożeń, zdefiniują zjawiska o charakterze przemocowym, dowiedzą się, jak dbać o swoje bezpieczeństwo także w przestrzeni wirtualnej. Celem zajęć jest uwrażliwienie na przemoc i jej negatywny wpływ na życie.

ROZMOWA WOKÓŁ KSIĄŻKI JÓZEFA DIETLA KILKA SŁÓW O SKUTECZNOŚCI NAUKI O UZDRAWIANIU

28 listopada, godz. 18:00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”, ul. Szczepańska 1, tel. 512 455 260

Prezentowana książka to przedruk doktoratu Józefa Dietla w opracowaniu Janusza Skalskiego. W spotkaniu udział wezmą: prof. Janusz H. Skalski, Leszek Mazan. Rozmowę poprowadzi Marzenna Florkowska z Radia Kraków.

Ambroży Grabowski,

czyli wszystko, co chcecie wiedzieć o Krakowie, a se nie wygooglacie

Adaptacja i reżyseria: Mikołaj Grabowski

Muzyka: Zygmunt Konieczny

*Na podstawie wspomnień
Ambrożego Grabowskiego*

Liturgia na wystawienie utworu
została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS

**Teatr
Bagatela**
Instytucja Kultury Miasta Krakowa

spektakle
27, 28 listopada